

Zaaknr. : 403721
Kenmerk : 408659

Verslag vergadering algemeen bestuur 24 maart 2021

Verslag van de digitale openbare vergadering van het algemeen bestuur van Waterschap Brabantse Delta d.d. 24 maart 2021 om 19.00 uur

Aanwezig:

De voorzitter: K-J. de Vet

Leden: M.J.C.M. Arts, K. van den Berg, A.A. ten Cate, C.B.M.E. Franssen, E.C. Goos, M.G.M. Gosens, A.E.J. Govers-Gabriëls, C.A.M. de Jong, L.H. van der Kallen, J.A.M. Kavelaars, H.L. Knook, J.J. Kocx, W.W.J.F. de Koning-Bogers, C.A.M. Korst-Dingemans, P.C. von Meijenfeldt, C.C.F. Mureau, F.C.J. van Noord, A. Overeem, C.M.J. Pallandt, J. Pals, N.H.M. Putman, T.J.J.M. Schots, J.A.M. Slenders, C.A.G. Snee, J.P.W.A.A.M. Taks, J.A.S.H. Verbeem, H.P. Verroen, J.J.M. Voets, A.A.F.M. Wijnen

Afwezig met kennisgeving: H.M.C. Jorissen-Oomen

De secretaris-directeur: dhr. A. Meuleman

Notulist: H. Mutsaerts van Het Notuleercentrum

1. OPENING

De voorzitter: Dames en heren, allemaal van harte welkom bij deze digitale algemeen bestuursvergadering. De vergadering is geopend. Er zijn geen berichten van verhindering, dus we zijn compleet aanwezig.

De heer Slenders: Te elfder ure heeft Linda zich afgemeld vanwege het overlijden van haar schoonvader. Dat heb ik ook laat doorgegeven aan Eef Pompe.

De voorzitter: Alle begrip daarvoor, Linda is dus met kennisgeving afwezig. Wij zijn nu een jaar onderweg in Coronatijd en technisch kunnen we via de calls inmiddels heel handig vergaderen, maar ik wil vanavond uitspreken dat wij de informele setting en het echte contact missen. Er zitten veel beperkingen in het op afstand vergaderen, zeker ook voor het debat. Direct na Pasen op woensdag 7 april a.s. zullen wij met de fractievoorzitters informeel kijken hoe wij deze wijze van vergaderen nog verder kunnen optimaliseren en verbeteren, maar als ik de besmettingscijfers van vandaag zie, dan gaat het nog wel even duren. Ik hoop op de eerste plaats dat het met uw gezondheid allemaal goed gaat en ik wil graag mijn waardering uitspreken voor uw begrip en de waardering voor onze medewerkers dat het waterschap qua uitvoeringstaken iedere dag heel vitaal bezig is, maar wij voelen allemaal de beperkingen. In verband met de avondklok zit ik zelf ook niet op Bouvigne met Ilona en Arthur, maar wij proberen toch zo goed mogelijk deze vergadering te leiden. Wij hebben de woordvoerders van tevoren geïnventariseerd, maar als het zo zou zijn dat u het woord wilt, maakt u dat dan kenbaar via het handje. Wij doen ons best, maar het heeft zijn beperkingen. Wij hopen dat we snel naar een andere tijd toegaan.

1.a. Vaststellen agenda

De voorzitter: De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

1.b. Insprekers indien aangemeld

De voorzitter: Er hebben zich geen sprekers aangemeld.

2. BESLUITVORMING

2.a. Hoofdpunten

2.a.1. Ontwerp Waterbeheerprogramma (WBP) 2022-2027

De voorzitter: Dit is het hoofdonderwerp van vanavond. Mevrouw Korst overweegt een amendement in te dienen, daarom vraag ik mevrouw Korst om de eerste termijn uit te spreken en daarna alle fracties in volgorde van grootte.

Mevrouw Korst: Voorzitter, wij bedanken iedereen die betrokken is bij de samenstelling van het ontwerp-WBP, zeker in deze bijzondere periode. Het past ook goed binnen ons bestuursakkoord Samen Beter. Het woord grenzeloos – want het WBP heet Grenzeloos Verbindend –, het water houdt niet op bij de grenzen en daarom wordt samengewerkt inmiddels met een Vlaams-Nederlandse agenda. Het woord verbindend, in het WBP wordt veel gesproken over verbinding en de samenwerking met onze partners in het WBP voor de komende zes jaar. Schoner water, droogtemaatregelen treffen en onze dijken moeten voldoen aan de normen 2017 om de overstromingskansen zo klein mogelijk te maken. Onze partners zijn provincie, gemeenten, inwoners en bedrijven, landbouw en natuur. Klimaatverandering, de nieuwe Omgevingswet, innovatie en Corona en een enorme vlucht in digitalisering, dat zijn de grote uitdagingen waar wij allemaal op moeten anticiperen. Het waterschap is in de voorbereiding van dit WBP uitgebreid in dialoog gegaan met alle partners en dat heeft meer inzicht gegeven in de opgave die wij samen hebben, hoe wij het ook slimmer kunnen aanpakken en hoe wij kunnen profiteren van elkaars kennis en waar mogelijk samen dingen efficiënt uit kunnen voeren. Het waterschap zegt dat zij zich flexibel zal opstellen, maar wij vinden het wel belangrijk om samen met de partners te komen tot concrete en SMART afspraken waarbij wij uit moeten gaan van onze kerntaken, want het waterschap is en blijft een functionele democratie. De doelen die wij de komende jaren hebben en die het waterschap te wachten staan, zijn de droogteproblemen. Wij gaan die uitdaging samen aan in samenwerking met de Brabantse waterschappen, drinkwaterbedrijven, de Brabantse Milieufederatie, terreinbeheerders en industrie, over het onttrekken van grondwater. Hoe gaan wij met de vergunningen werken en hoe gaat de verfijning eruitzien? Het waterschap gaat samen met Evides kijken hoe zij het water van de Brabantse Wal, zo'n 30 miljoen m³ dat nu wegstroomt of wegspoelt naar de Schelde, kan inzetten voor waterbeschikbaarheid in natuur en landbouw in Brabant en Zeeland. Dat is een fantastische ontwikkeling en wij hopen dat hier vaart achter zit. Voor de aanleg van EVZ's en andere ontwikkelingen waar grondverwerving voor nodig is, moeten wij een actieve samenhangende grondpolitiek gaan vaststellen. Daarnaast hebben wij nog de doelstelling KRW 2027. Schoon water. Wij gaan straks een amendement indienen voor dit programma. Wij hebben afsluitend een opmerking over de communicatie van het ontwerp-WBP. De adviesnota vermeldt dat aan het einde van dit jaar van het vastgestelde WBP een publieksversie en animatie worden gebruikt. Wij zijn verbaasd dat dit niet ook toegepast wordt bij de terinzagelegging in april voor de inspraak, want daarmee vergroten wij mogelijk de betrokkenheid, participatie en het inzicht in ons programma en ons werk. Dan nu het amendement. De KRW geldt voor ons als wettelijke basis voor de waterkwaliteit. Omdat wij willen voorkomen dat medicijnresten vanuit ziekenhuizen, zorgcentra en andere grote lozers van medicijnen, niet in het afvalwater terecht komen, maar wij willen dat die aan de bron eruit gehaald worden. Daarom het amendement dat is meegestuurd, om toe te voegen aan onze doelen onder hoofdstuk 5.3, schoon water, consequenties en uitvoering als derde bolletje. Wij hebben met alle partijen gesproken over het amendement en bijna alle partijen hebben gezegd dit amendement mede te zullen ondertekenen. Eerder heb ik contact gehad met het dagelijks bestuur en het dagelijks bestuur heeft aangegeven het amendement wel te zien zitten, maar er zijn twee punten waarom wij het niet kunnen indienen, of een punt, namelijk het woord pharmafilter is een merknaam, daarom wordt door het dagelijks bestuur voorgesteld dit woord te veranderen. Daarom stellen wij voor dat het amendement gaat over farmaceutische filters. En dan is er nog een andere aanpassing, maar daar kom ik direct op. Ik zal het amendement nu voorlezen.

Amendement farmaceutische filters in het Ontwerp Water Beheerprogramma 2022-2027

Het algemeen bestuur van Waterschap Brabantse Delta bijeen op 24 maart 2021, behandelend agendapunt 2.a.1 Ontwerp Waterbeheerprogramma 2022-2027

Constaterende dat:

- *In het Ontwerp-Waterbeheerprogramma 2022-2027 niets is opgenomen over het realiseren van farmaceutische filters bij ziekenhuizen;*
- *Het dagelijks bestuur heeft toegezegd zich in te spannen voor het realiseren van farmaceutische filters bij het Amphia ziekenhuis en het Nieuwe Bravis ziekenhuis in Roosendaal.*

Overwegende dat:

- *Er in het afvalwater van ziekenhuizen en andere grote lozers van medicijnresten, er multiresistente bacteriën en virusdeeltjes o.a. COVID 19 aangetroffen worden. Dit afvalwater gaat door het rioolstelsel soms meerdere kilometers naar de afvalwaterzuivering van het waterschap. Op deze zuivering wordt het water gezuiverd en daarna op het oppervlaktewater geloosd. Dit brengt een onnodig risico voor milieu en volksgezondheid met zich mee;*

- *Een farmaceutisch filter is een waterzuivering bij het ziekenhuis. De zuiveringsinstallatie ontdoet het afvalwater aan de bron van schadelijke stoffen voor mens, dier en milieu. De medicijnresten, contrastmiddelen, bacteriën en virusdeeltjes en ook microplastics worden uit het water gehaald. Dit water is zo zuiver dat het als grijs water opnieuw gebruikt wordt. Zes ziekenhuizen in Nederland waaronder het Erasmus MC te Rotterdam, hebben een farmaceutisch filter geplaatst;*
- *In paragraaf 5.3.1 staan de doelen om schoner water te krijgen en wordt onderzocht hoe en waar de medicijnresten, drugsafval in het water terechtkomen. Volgens het RIVM is afvalwater ook een belangrijke bron waardoor antibiotica resistente bacteriën in het milieu terechtkomen. Het doel zou moeten zijn dat er minder medicijnresten in het afvalwater terechtkomen. Wat er niet in zit hoeft je er ook niet uit te halen.*

Besluit om het Ontwerp-Waterbeheerprogramma 2022-2027 als volgt te wijzigen:

- *Aan paragraaf 5.3.3 blz. 42 een derde actie aan de uitvoering toe te voegen dat als volgt wordt geformuleerd:
5. Het waterschap spoort ziekenhuizen en andere grote lozers van medicijnresten en andere microverontreinigingen aan om deze verontreinigingen te zuiveren aan de bron, zodat op de plekken met een hoge concentratie van medicijnresten en andere microverontreinigingen deze direct bij de bron verwijderd worden.*

Fracties CDA, VVD, Ons Water/Waterbreed, PvdA, PvdD, 50plus, Bedrijven, Natuurterreinen, Water Natuurlijk

Bij het besluit is een toevoeging gedaan om het iets breder te trekken waarbij staat dat het waterschap ziekenhuizen en grote lozers van medicijnresten en andere microverontreiniging aanspoort om de verontreinigingen te zuiveren aan de bron, zodat op plekken met een hoge concentratie van medicijnresten en 'andere microverontreinigingen' deze direct aan de bron te verwijderen. De toevoeging is hier 'andere microverontreinigingen'. Wij hadden afgesproken om dit amendement zo in te dienen, maar omdat het heel kort van tevoren kwam, was het niet gelukt om hierover nog te overleggen. Is het mogelijk om een schorsing aan te vragen straks om met de indienende partijen in een breakout room dit nog even door te kunnen nemen?

De voorzitter: Dat is zeker mogelijk, maar ik stel voor alle fracties eerst hun eerste termijn te laten uitspreken en daarna kunnen wij een schorsing organiseren. Wij zullen ervoor zorgen dat u allemaal over de laatste tekst kunt beschikken. Het amendement maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer Sneepe: Voorzitter, het ontwerp-WBP, het belangrijkste stuk van het jaar. Het is uitstekend en gestructureerd geschreven. De nota omvat alles waar wij de komende jaren aan moeten werken. Wij geven complimenten aan de staf die dit heeft voorbereid. Wel vonden wij het hier en daar wat hoogover gaan, maar goed, daar hebben we dan de technische vragen voor om het wat concreter te maken op die punten. De beantwoording van de technische vragen was heel volledig, dus wij hoeven verder geen behandeling meer. Wij onderschrijven het amendement van het CDA, ook in aangepaste vorm.

De heer Kavelaars: Voorzitter, in het ontwerp-WBP staat heel veel informatie en het geeft een duidelijk beeld van het takenpakket van het waterschap en het is een duidelijk leesbaar stuk, waarvoor onze dank. In het ontwerp-WBP zijn veel ambities opgenomen, hier ligt dan ook voor onze fractie onze zorg. Er komen vele grote klussen op ons af de komende tijd, denk aan de KRW, uitdagingen in de waterketen, klimaatveranderingen en de gevolgen hiervan. Wij voorzien dat de ambities groter zijn dan onze financiële slagkracht. Wij zullen als bestuur keuzes moeten maken wat we wel en wat we niet oppakken, anders wordt het WBP niet uitvoerbaar en onbetaalbaar. Wij willen als algemeen bestuur aan de voorkant bij deze keuzes betrokken worden en horen graag van u op welke wijze het dagelijks bestuur het algemeen bestuur daarvoor in positie brengt.

De heer Arts: Voorzitter. Ik stel vast dat er een groot verschil is in toonzetting tussen de adviesnota die nu voorligt, en de glossy die ter inspraak voorligt, een glossy vanwege de ronkende teksten en grote beloften. De glossy ontwerp-WBP lokte bij onze fractie reacties uit als 'te mooi om waar te zijn' gevolgd door een 'en dat is dan meestal niet waar'. In de adviesnota wordt gesteld dat financiële kaders prioritering nodig maken. Inspanningsverplichtingen – zelfs resultaatsverplichtingen – zullen niet per se nagekomen worden en dat is dan weer andere koek. Het waterschap kijkt naar financiering door provincie en Rijk. De financiële kaders worden met de kadernota 2022-2031 vastgesteld en het WBP zal daarop later aangepast worden. Wat als resultaatsverplichtingen niet gehaald worden en daar financiële sancties op staan? Bij Natuurlijk Water, hoofdstuk 5.2 staat de balans KRW, inrichtingsmaatregelen 2010-2027. Voor mijn eigen gemak heb ik de kilometers en hectares omgezet in procenten. Natte natuurplek tussen nu en 2027, nog 50% te gaan. Afgelopen vijf jaar deden wij 4%. Beek- en kreekerherstel nog 40% te gaan, de afgelopen vijf jaar deden wij

7%. Ik moet eerlijk zijn, iets gunstiger zijn de EVZ's. De EVZ's nog 22% te gaan, evenveel als wij de afgelopen vijf jaren deden. Vispassages nog 16%, natuurbouw – een nieuw fenomeen – 84,6 km te gaan. En wat als zich calamiteiten voordoen, bijvoorbeeld als het in 2021 weer een gortdroog jaar wordt? Wij vinden dat er een veel te rooskleurig beeld geschetst wordt met het WBP, het is eerlijker als op voorhand rekening wordt gehouden met de financiële kaders. Dan staan wij voor de keuze of wij ook voor deze ambities de beurs willen trekken. Is een klimaatrobuust watersysteem, schoon en natuurlijk water een loze belofte of gaan wij er echt voor? Dat is de pregnante vraag die voorligt. Tot zover.

De heer Verbeem: Voorzitter, het is lastig om aan deze sprekers nog iets toe te voegen, want ook wij vinden het belangrijk dat de nota die hier nu wordt vastgesteld, dat de ambities die eruit spreken, op een goede en duidelijke manier tot uitvoering worden gebracht. Als je het leest, de zes beleidskeuzes, ze zijn heel mooi: water afdragen, evenwicht in het water, samenwerking, duurzaamheid, veerkrachtigheid, vernieuwing en prioriteren op basis van verplichtingen en mogelijkheden. Het lijken bijna vanzelfsprekendheden en open deuren en toch is het niet zo. Ik sluit aan bij wat de heer Arts al zei, wij moeten wel de bereidheid hebben om de portemonnee te trekken om de ambities waar te maken, want anders dreigen de financiële kaders misschien financiële kaders te worden en dat willen wij toch niet. Uit de nota blijkt ook dat het een basis wordt voor uitvoering van de Omgevingswet die volgend jaar gaat komen. Wij zien dat gemeenten ook al worstelen met hoe de bewoners er het beste bij betrokken kunnen worden. Ik ga niet in op voorbeelden waar het misgaat of goed gaat, het waterschap moet hier een eigen taak in nemen. Juist bij de terinzagelegging die vanaf april volgt, moeten wij mensen juist aansporen om hun inbreng te geven. Ook wij zijn voorstander van een toegankelijk document, niet aan het einde in december als alles af is, maar juist nu om de kloof zo klein mogelijk te maken en actief de paden op en de lanen in mee te gaan. Wij dienen het amendement volhartig mee in, het is een goed initiatief van het CDA, compliment daarvoor. Het farmaceutische zuiveringsfilter, het is belangrijk dat niet alleen wordt gekeken naar ziekenhuizen, maar ook naar andere organisaties waar medicijnresten in grote concentraties in het water terechtkomen, zoals woonzorgcentra of wooneenheden waar oude mensen of mensen met een ziekte of beperking wonen. De nota biedt veel kansen en hopelijk wordt het amendement aangenomen en wij denken dat dat ook gaat gebeuren gezien de vele handtekeningen die eronder staan. Maar wie A zegt moet ook B zeggen, dus als wij de nota vaststellen, dan moeten wij er vol voor willen gaan.

Mevrouw Putman: Voorzitter. "Moeder Natuur is onze beste ingenieur." Mijn hart maakte een sprongetje toen ik dit las in het WBP, ik kan bijna niet anders dan vol lof zijn over het WBP, zeker als ik lees over erkenning dat de biologische toestand van de KRW-waterlichamen in het gebied van het waterschap ontoereikend tot matig is, erkenning dat de bodemkwaliteit in Brabant niet optimaal is door een matige of slechte structuur, beperkt bodemleven en hoge concentraties fosfaat, erkenning dat klimaatverandering consequenties heeft voor het bodemsysteem en erkenning dat sinds het ijkjaar 1995, de natuur in het Natuur Netwerk Brabant achteruit is gegaan. Daarnaast lees ik over bewustwording. Zo is er bewustwording dat de ontwikkeling van de natuur belangrijk is voor onder andere grondwateraanvulling en biodiversiteit. Wie zou nu nog durven te beweren dat de natuur en natuurontwikkeling geen taak van het waterschap zouden zijn of dat natuur de kerntaken niet bevordert dan wel ondersteunt. Ook lees ik over acceptatie, accepteren dat een natuurlijk systeem ook overlast met zich kan meebrengen. Hopelijk houden wij die gedachte met zijn allen vast, zeker als het gaat over de dieren die in en om het water leven. Soms bekruipt mij het gevoel dat binnen ons bestuur gevonden wordt dat dieren zich maar aan onze kunstmatige grenzen moeten houden en dat wij eigenlijk dieren willen die niet knagen, graven, poepen of doden, althans niet op plekken waar wij dat niet wenselijk vinden en dat zijn er nogal wat. Al met al, complimenten voor de ambtelijke organisatie en het dagelijks bestuur die met het beheerplan de bereidheid tonen de noodzakelijke stappen te zetten. Ook een oproep voor wat betreft de primaire keringen. Er staat dat keringen die niet voldoen aan de norm, worden verbeterd, zodat zij in 2050 voldoen aan de norm. Hierbij de aansporing om die zodanig te verstevigen dat zij bestand zijn tegen graafschade van bijvoorbeeld de muskusrat. Zie dit als een mooie meekoppelkans. In het plan staat dat er duurzame visserijactiviteiten zijn die bijdragen aan de doelen van de KRW. In de beantwoording van onze technische vragen kwam hierop een nuance door aan te geven dat deze activiteit geen afbreuk doet aan het behalen van de doelen van de KRW. Dat is toch wel een verschil. Het zou het dagelijks bestuur sieren om deze zin te schrappen uit het WBP en of het werkelijk geen afbreuk zal doen, daar denken wij denk ik, anders over, maar dat terzijde. Teleurstellend is de disclaimer op het einde met verwijzing naar financiën en grondbeschikbaarheid. Wij willen u erop attenderen dat een disclaimer een eenzijdige verklaring is en in het algemeen niet voldoende is om aansprakelijkheid werkelijk te beperken of uit te sluiten. Een disclaimer lost niets op en is niet nodig. U hebt uw taken uit te voeren, taken die opgedragen zijn vanuit Europa, het Rijk en provincie. U gaat de gereedschapskist beter benutten, zo lees ik, door onteigening niet meer te schuwen. Kortom, ga met volle vaart aan de slag. Dan het amendement dat wij mede indienen. Wat ons betreft is het niet uit te leggen dat pijnstillers weefselschade veroorzaken bij vissen, anticonceptiemiddelen zorgen voor geslachtsverandering bij vissen en zelfs antidepressiva het gedrag negatief beïnvloeden van de dieren die in het water leven. Of wat te denken van het gebruik van antibiotica

en diergeneesmiddelen die in het oppervlakte- en grondwater terechtkomen en uitspoeling naar bemesting van het land of via het afvalwater uit mestverwerkingsinstallaties en viskwekerijen. Nog belangrijker vinden wij dat er gekeken wordt naar de gehele keten. Een farmaceutisch filter is een druppel op een gloeiende plaat. Wij vinden het wel een sympathiek amendement, maar er mag wel iets meer ambitie verwacht worden ten aanzien van medicijnvervuiling, zeker als dit bij de bron aangepakt kan worden. Daarnaast zouden wij het enorm toejuichen als meer ingezet wordt op innovatieve zuiveringstechnieken om te voorkomen dat medicijnresten in het oppervlaktewater komen. Zo las ik over het project Schone Maaswaterketen dat in 2018 is afgerond. Daarbij de vraag aan de portefeuillehouder, wordt deze innovatieve methode om medicijnresten en andere microverontreiniging te verwijderen, toegepast op onze rioolwaterzuiveringen? Tot slot zijn wij ons ervan bewust dat farmaceutische filters slechts een klein deel van de oplossing zijn, maar alle kleine beetjes helpen. Daarom dienen wij het amendement ook in gewijzigde vorm, mee in.

De heer Taks: Voorzitter, het nieuwe WBP is voorzien van de titel: 'Klimaatbestendig en veerkrachtig waterlandschap'. Dat is een heel goede keuze waarin duidelijk wordt aangegeven wat voor de komende tijd wordt nagestreefd door het waterschap, wat onze doelstellingen zijn. Die formulering betekent naar onze mening dat waterschapstaken zo worden uitgevoerd dat maximaal wordt bijgedragen aan het opvangen van de gevolgen van de klimaatverandering. Wij zetten onze kerntaken daartoe maximaal in met als beoogd resultaat integraal waterbeheer en een duurzame ontwikkeling in onze regio. Het ontwerp is het resultaat van een uitgebreid participatietraject, ook voor de uitvoering zal intensief moeten worden samengewerkt met andere overheden en belanghebbenden, inwoners, organisaties en bedrijven, die intentie is duidelijk aangegeven in het achtergronddocument over het participatietraject. Zonder participatie ontbreekt het draagvlak voor een succesvol beleid. Het Waterprogramma – dat is voor ons erg belangrijk om vast te stellen – maakt een zorgvuldige afweging tussen ambities en mogelijkheden. De ambities zijn groot – ik ga niet op de details in – maar het is goed om vast te stellen dat de financiële mogelijkheden begrensd zijn door kadernota en begroting. Er zijn nu al prioriteiten gesteld en dat zal ook de komende jaren voortdurend moeten gebeuren. Ambities zullen moeten worden bijgesteld of zelfs worden prijsgegeven. Helaas, lastenverzwaringen worden door ons afgewezen en voor extra inspanningen en eventuele initiatieven die uitgaan boven de kerntaken, moet gezocht worden naar externe financiering door de Rijksoverheid en andere overheden. Overigens een oproep aan het dagelijks bestuur om daarnaar te zoeken. Als inderdaad die zaken nodig zijn en binnen de financiële grenzen niet mogelijk zijn, zoek dan ook bij andere overheden financiële steun maar let erop dat je de zelfstandigheid als waterschap niet prijsgeeft. Ons oordeel over het ontwerp-WBP is positief, het is een duidelijke tekst met goede intenties en een zuivere benadering van het onderwerp en daar past ook bij – net als andere fracties gedaan hebben – waardering uit te spreken voor het dagelijks bestuur en de ambtelijke organisatie. Wij hebben het amendement mede ondertekend. Mevrouw Korst heeft de afgelopen tijd heel vaak over dit onderwerp gesproken, wij steunen dat van harte.

Mevrouw Govers: Voorzitter. Er is al veel gezegd, maar ik kan er nog wel iets aan toevoegen. In de Omgevingswet is het WBP het instrument waarin het waterschap vastlegt hoe het uitvoering geeft aan de taken. Het programma brengt op strategisch niveau samenhang tussen de verschillende kerntaken en draagt zo bij aan integraal waterbeheer en duurzame ontwikkeling in de regio Midden- en West-Brabant. Wij zien de ambities voor 2050, zo lezen wij. Wat doen wij wel of niet? Wij zullen afgewogen keuzes moeten maken. Voor ons is de waterbeschikbaarheid van voldoende goed en zoet water de topprioriteit. Onze achterban erkent en herkent de verdrogingsproblematiek. Droogteschade en natschade hebben beide ingrijpende financiële consequenties voor onze ingezetenen. Van wie is het grondwater eigenlijk? De verschillende gebruikersgroepen, de drinkwaterindustrie, landbouw, natuur en inwoners doen een aanspraak op de voorraad. Hoe kunnen wij bij een droogtecalamiteit regulerend optreden bij de verdeling van dan schaars grondwater? Ook dat hoort ons inziens bij een WBP. Wij zullen hierover in de toekomst vaker het gesprek met elkaar voeren. We troffen in de bijlage van dit agendapunt ook zeer beknopte heldere samenvattingen van de watersysteemanalyses van de vijftientwintig KRW-lichamen aan. Deze waterlichamen verkeren in een zorgelijke KRW situatie. Ook hierover zullen wij samen met eigenaren en partners afspraken moeten maken om aan de eisen van de KRW te voldoen. Het amendement is een sympathiek idee, maar het is niet bekend of wij dit kunnen afdwingen. Wat staat hierover in wetgeving? Anderzijds spreekt er ook niet erg veel vertrouwen uit en voelt het als voor de Bühne. Wij vertrouwen erop dat in de vergunningen die worden afgegeven, de best bewezen technieken worden voorgeschreven. De ziekenhuizen die op onze zuiveringen lozen, lozen op Rijkswateren. Er worden vanuit thuissituaties veel meer medicijnresten naar het riool gestuurd dan via het ziekenhuis, zo blijkt uit onderzoek. Ik verwijs daarvoor naar het STOA-onderzoek 2020/14 met als titel: Het aandeel medicijnresten op Nederlandse zuiveringen, afkomstig uit ziekenhuizen bedraagt namelijk meestal minder dan 5%. Wij besturen op hoofdlijnen en we beperken ons tot de kerntaken. Dat staat in ons bestuursakkoord. Aan deze afspraken wensen wij ons te houden. Er is nog veel te doen en zoals in het bestuursakkoord is afgesproken, richten wij ons op de kerntaken en het voldoen aan de KRW-doelen is zo waar al een hele opgave.

De heer Van Noord: Voorzitter, wij hebben met veel interesse het ontwerp-WBP bekeken en in de eerste plaats complimenten voor het opstellen van dit ontwerpprogramma, het is een gedegen programma, waaraan wij gedurende de komende jaren met veel aandacht en zeker bestuurlijke aandacht, zullen moeten werken. Het programma heeft zowel een breed als diep aandachtsgebied en geeft duidelijk aan dat we voor een enorme opgave staan. Wat ons betreft des te meer reden om focus te blijven behouden en de kerntaken echt goed te blijven uitvoeren. Laten we blijven opletten dat wij ook als organisatie kwalitatief goed uitvoeren, want kwaliteit gaat voor kwantiteit. Doe de juiste dingen goed en dat alles natuurlijk in een goede financiële balans. Wij wensen de organisatie en het dagelijks bestuur daarmee veel succes. Wij onderschrijven het amendement in aangepaste vorm, zeker als dit ertoe leidt dat samen met het bedrijfsleven gewerkt kan worden aan innovaties met impact op dit gebied.

De heer Von Meijenfeldt: Voorzitter, wij sluiten ons graag aan bij de lovende woorden die de andere fracties al hebben uitgesproken in de richting van het dagelijks bestuur en de organisatie voor het voorliggende beleidsplan. Het is helder, ambitieus, veelomvattend, uitdagend maar zeker ook realistisch. Ook wat betreft de uitgangssituatie die niet in alle gevallen zo optimaal is, dat is straks al uitvoerig naar voren gebracht door de PvdD. De nadruk ligt op de klimaatadaptatie en de ambitie daarin is veelzeggend, maar wel uitgaande van de beperkingen waarvoor wij gesteld zijn. De ambitie is om in 2027 20% van het Deltaplan Hoge Zandgrondengebied klimaatbestendig te maken, dat zal een hele opgave zijn. Eigenlijk zouden wij die ambitie nog wat scherper moeten stellen maar de realiteit zal waarschijnlijk verhinderen dat wij dat al op dit moment kunnen doen. Naast de beleidsvoorstellen in de nota moeten wij zoveel mogelijk gebruik maken van allerlei initiatieven die nu al worden ontplooid. Overal in West- en Midden-Brabant zie ik door natuurverenigingen maar ook particuliere initiatieven van de grond komen om met name de vergroening van het buitengebied te versnellen en te intensiveren. Onze organisaties die wij vertegenwoordigen, willen daar graag in zo groot mogelijke mate aan bijdragen. De gebiedsprocessen die al lopen, zullen een belangrijke aanzet geven voor de natuurorganisaties. Wij zijn blij met de ambities, maar wijzen wel op de beperkingen die ook door de fractie Water Natuurlijk zijn genoemd als het gaat om de realiseerbaarheid van de ambities en de water, natuurplek en het beek- en kreekherstel en andere activiteiten en projecten die zijn gemoeid met het natuurgebied. Wij steunen het amendement, waarmee als het wordt geëffectueerd, een belangrijke bijdrage wordt geleverd aan de waterkwaliteit op de componenten die door het CDA zijn genoemd.

De heer De Jong: Voorzitter, wij hebben twee portefeuillehouders en ik concentreer mij vooral op het watersysteem en wat eromheen zit, en mijn collega Mureau op de waterketen. Nu is dat niet zoveel, daarom mag hij ook reageren op het amendement en de communicatie. Als ik iets mis, dan neemt hij het van mij over. De eerste inbreng van mevrouw Korst, zij bedankt het bestuur en de organisatie voor de totstandkoming van het WBP en vanaf deze plaats wil ik ook de medewerkers die hieraan meegewerkt hebben net als de fracties eerder hebben gedaan, de complimenten maken voor dit stuk en het mooie proces dat geleid heeft tot waar wij nu zijn. Dit is nog niet de eindhalte. Wij gaan nu de vaststelling voor de inspraakronde in en daarna volgt de inspraak formeel en daarna vaststelling in november. Wij hebben ons team nog hard nodig de komende tijd. U geeft aan dat er behoorlijk veel uitdagingen in het WBP zitten en dat beaamen wij natuurlijk. Daar lopen wij niet van weg. Tot een aantal opgaven zijn wij verplicht en daar pakken we als eerste de zaken op die gerealiseerd moeten worden, voornamelijk uit de KRW maar ook de klimaatbestendigheid en niet te vergeten, de waterveiligheidsopgave die uitgevoerd moet worden binnen deze planperiode. Wij doen dit samen met onze partners. U heeft er een aantal genoemd maar wij kunnen geen enkele partner uitsluiten, zoals de normale partners terreinbeheer en landbouw, maar ook onverwachte initiatieven met mooie ideeën krijgen de ruimte om samen met ons schouder aan schouder aan de opgave te werken. Een aantal zaken uit het WBP die u noemde, is de klimaatopgave, veranderingen in de omgeving vanuit de overlastsituatie naar een droogtesituatie zoals wij afgelopen jaren allemaal op ons netvlies hebben. Dat geeft ook aan de discussie hoe wij omgaan met het watersysteem. U refereert aan het grondwaterverhaal, in die zin moeten wij breder gaan kijken naar het gehele watersysteem, het gaat over het behouden van het water. Wij moeten niet alleen overlast voorkomen, maar vooral ook water vasthouden want elke druppel telt. Deze uitspraak wordt veelvuldig gebruikt, maar daar moeten wij gewoon invulling aan geven. Dat verhaal komt bij meerdere leden terug. De heer Sneepe constateert dat zijn technische vragen zijn beantwoord en hij geeft complimenten richting de organisatie. Die geef ik door. De heer Kavelaars, duidelijk leesbaar stuk maar wel zorgen over de hoge ambitie en de financiële slagkracht. Dit stuk is tot stand gekomen om een aantal zaken op een rij te zetten en te kijken of wij de ambities uit het bestuursakkoord in uitvoering kunnen brengen. De opdracht ligt vooral bij het algemeen bestuur om te kijken of u bereid bent voldoende middelen beschikbaar te stellen om de geformuleerde doelen zoveel mogelijk voor elkaar te krijgen. Die discussie gaan wij later dit jaar nog voeren, maar het is van belang dat wij daar duidelijkheid over hebben, want de ambitie is hoog. Maar wij hebben aangeven dat wat wij moeten doen, gaan wij doen en voor extra ambities biedt u de financiële ruimte. Dat is uw rol. Mijnheer Arts gaf het verschil aan tussen de ambities in de adviesnota en de glossy, dat er nogal een verschil was. De glossy is misschien wat mooier vormgegeven, maar er staat uiteindelijk wel voldoende concreet in waar het om gaat. De glossy is de

publieksversie waar wij mee de Bühne opgaan, maar alle doelen zijn duidelijk en in de juiste volgorde beschreven. Ik ben vooral bezorgd over uw uitspraak dat u de inspanningsverplichtingen in het WBP vooral op KRW-doelen, vrij onrealistisch acht qua haalbaarheid. Op het moment dat je de doelen ziet staan en de planperiode is inderdaad kort en de opgave groot, dan moet u zich realiseren dat veel zaken die in het WBP gerealiseerd moeten worden op het gebied van KRW-opgaven, al veelal in de steigers staan, zoals bij de grote opgave natte natuurplek. Wij voeren op dit moment uit in Noordrand-Midden, Westelijke Langstaart en Markdal, al die opgaven landen allemaal in dat contingent. Het lijkt een majeure opgave en dat is het ook, maar wij zitten al in de uitvoering en niet meer in de planperiode. Hetzelfde geldt voor een aantal andere zaken die u aanhaalt. Ik denk dat wij met die opgave qua realiseerbaarheid van kilometers en oppervlaktes onder voorbehoud van beschikbaarheid van middelen en oppervlaktes, een grote kans maken daarin te slagen. De heer Verbeem, uitvoering in orde. U refereert ook aan de financiële kaders. Ik heb zojuist aangegeven bij de heer Kavelaars dat het algemeen bestuur de financiële kaders bepaalt, dat komt eraan. Wij gaan maximaal voor haalbaarheid van de doelen waarvoor wij aan de lat staan en maximaal meekoppelen de zaken oppakken op het gebied van klimaatrobustheid. Ook dit project is participatief opgepakt, zoals de Omgevingswet beoogt. Daar hebben wij de ruimte voor gegeven. Mevrouw Putman geeft complimenten voor de aandacht voor Moeder Natuur en dat wij de natuurlijke omstandigheden echt hebben meegenomen in het verhaal. Haar oproep is om te kijken bij de opgave voor waterveiligheid voor de primaire keringen en kijken naar graafschade. In het project hebben wij opgenomen te experimenteren om graafschade van dieren te voorkomen. In de technische antwoorden hebben wij opmerkingen gemaakt over of het vissen ecologisch verantwoord is, dat de KRW-doelen daardoor niet in diskrediet gebracht worden. Daar zijn wat voorwaarden voor, maar die doen geen afbreuk aan het KRW-doelbereik. De disclaimer onthoudt ons niet van aansprakelijkheid, maar geeft wel aan dat wij de opdracht gezamenlijk moeten doen en dat wij niet altijd invloed hebben op onze partners en ons doelbereik kan beïnvloed worden door externe omstandigheden, bijvoorbeeld op het gebied van vermeting. Op het moment dat L&V de wetgeving niet op orde heeft, dan kunnen wij daar niet op sturen. Ik zie allerlei chats, maar ik weet niet of ik daarop moet reageren, dat hoor ik wel van de voorzitter. De heer Taks is blij met de titel en ziet integraliteit in het waterbeheer en de participatie is goed overgekomen. Hij is benieuwd naar de verhouding tussen ambities en financiën. Het algemeen bestuur biedt de financiële ruimte en als die onvoldoende is, dan moeten wij wel voldoen aan onze verplichtingen en vandaaruit kijken wij of we extra invulling kunnen geven aan onze ambitie. Het oordeel is positief. Mevrouw Govers had opmerkingen over keuze en de belangen van gezond en voldoende water voor de landbouw en eigenaarschap van het grondwater. Die discussie voeren wij in de breedste zin over hoe gaan wij om met water. Er zit geen eigenaarschap op water, wel verantwoordelijkheid. Het is niet zozeer dat wij direct gaan kijken naar de beperkingen, maar met onze partners gaan wij vooral kijken, hoe kunnen wij het systeem zodanig inrichten dat er zoveel mogelijk water geconserveerd wordt en beschikbaar is voor eenieder. Het gaat nu over de koek verdelen en in ieder geval de koek zo groot mogelijk maken. De heer Van Noord gaf ook complimenten, maar hij vraagt naar kerntaken en de financiële balans. De financiële balans moeten wij zelf zoeken, maar wij moeten aan de kerntaken voldoen en wij trekken samen met de partners op bij de beleidskeuzes. Wij zullen ook innovatief moeten meewerken. De heer Von Meijenfeldt had het over realisme en uitdagingen. Realistisch werken, dat moeten wij afvinken in het WBP, realistisch werken, werken aan de opgaven die wij hebben en kijken naar de verplichtingen en de financiële ruimte die het algemeen bestuur biedt voor de ambities. In veel gevallen doen wij dat niet alleen, voor realisatie en financiering zijn wij afhankelijk van externen. Wij hebben al afspraken onder andere met de provincie en wij kijken naar mogelijk andere initiatieven waarbij de natuurpartners zeker meegenomen zijn. Regelmatig gaan wij het veld in met de SBB en Brabants Landschap en Natuurmonumenten, maar ook particuliere initiatieven die u noemde, geven duidelijk aanzicht en verbinding met het waterschap om ons doelbereik groter te maken.

De heer Mureau: Voorzitter. Nog een paar punten die voor mij openstaan, zoals de vraag over de communicatie over het ontwerp-WBP. Mevrouw Korst wordt op haar wenken bediend. De Infographic zit niet bij uw stukken, maar het WBP 'In een oogopslag' zit straks wel bij de ter inzage gelegde stukken. Dus onze partners in het werkgebied kunnen in een oogopslag zien wat wij met het WBP beogen, maar wij doen nog meer om het bekend te maken. Alle partijen en organisaties en individuen die een inbreng hebben gegeven aan de voorkant, worden erop geattendeerd dat het ter inzage ligt. Wij hopen weer op veel inbreng van alle betrokkenen. De animatie maken we bij het vastgestelde plan, want daar hangt wel een kostenplaatje aan. Zoals u weet en ons opdraagt, zoek de balans tussen kosten en ambities, daarom doen wij dat aan het einde. Een aantal van u noemt dit het belangrijkste document van het jaar, daar ben ik heel blij mee. Misschien is het wel het belangrijkste document van onze bestuursperiode, want hier zetten wij de kaders weg waarmee wij aan de slag gaan. Dat vraagt om balans tussen de ambities en de financiële middelen. Het algemeen bestuur bepaalt het vinden van de balans bij het vaststellen van de kadernota en begroting. Ik beluister dat daar nog verschillende richtingen in zitten, maar daarvoor zitten wij met elkaar in het algemeen bestuur om uiteindelijk samen de juiste richting te kiezen. Dan de waterketen. U roept op om naar de gehele waterketen te kijken en dat doen wij. Niet voor niets hanteren wij nu de naam waterketen in plaats van voorheen toen

wij spraken over zuiveringsbeheer. Dat is niet alleen een naamsverandering, dat is echt een andere benadering waarbij de gehele keten in ogenschouw wordt genomen. Het betreft allerlei maatregelen. Het amendement van het CDA ziet op een gedeelte daarvan, maar u kunt ook denken aan het geven van voorlichting aan huisartsen en apothekers over het verstrekken van medicijnen. Dat is heel anders op een andere plek in de keten, maar heeft ook een positief effect op onze doelstellingen. Mevrouw Putman vraagt heel concreet naar de PACAS-methode, die gebruikt wordt in de Schone Maaswaterketen, die passen wij nu niet toe. Zijn wij dan niet innovatief? Nou, dat zijn wij wel degelijk. Wij zijn bezig met medicijnresten. In de commissie Waterketen hebt u kunnen horen hoe wij de zuivering van de toekomst proberen vorm te geven, maar wij proberen onze inzet wel te plegen waar die daadwerkelijk resultaat heeft. De PACAS-methode vinden wij minder geschikt en ook niet innovatief, wij zien dat meer als een methode van voorbij of de huidige tijd dan van de toekomstige tijd. Ik wil het amendement even in perspectief zetten, maar niet nadat ik heb gemeld dat wij er als dagelijks bestuur positief in staan. Wat is dan het perspectief? Mevrouw Govers gaf het al aan, het aandeel medicijnen wat op de zuivering komt en van ziekenhuizen komt, is kleiner dan 4%, 96% komt van de huishoudens. De lozingen waar de medicijnresten van ziekenhuizen worden gezuiverd, zijn geloosd op Rijkswater, dus niet op onze beken waar je eigenlijk meer negatieve effecten van die medicijnen zou kunnen verwachten. Daarnaast kunnen wij niets afdwingen, maar daar vraagt u ook niet om met het amendement, maar dat vraagt om aan te sporen, te stimuleren en overleg te voeren en dat willen wij met alle plezier doen want als dagelijks bestuur zijn wij voorstander van zuiveren aan de bron. Ik vind dat u het heel mooi verwoordt heeft: 'wat er niet in zit, hoeft je er ook niet uit te halen.' Wij kunnen het amendement steunen maar wij hebben al even contact gehad over de tekst, want pharmafilter is een begrip, maar het is eigenlijk een merknaam en ik zou niet graag in het WBP een merknaam van een bedrijf opnemen. Er zijn meerdere methodes en technieken, dus ik zou het wat breder willen formuleren en ik zou de opdracht die u ons meegeeft, groter willen maken, niet alleen focussen op medicijnresten maar ook op andere microverontreinigingen. Is het amendement nodig? Ik zie het amendement als steun in de rug, maar wij zijn er al mee bezig. Bij de nieuwbouw van het Amphia hebben wij uitgebreid overleg gevoerd met het Amphia, hebben wij gestimuleerd en gepraat als Brugman, maar uiteindelijk beslist het ziekenhuis zelf. Het Amphia heeft bij de nieuwbouw in Breda besloten om dat niet te doen. Dat wil niet zeggen dat wij bij de nieuwbouw van het Bravis niet weer hetzelfde gaan doen. Natuurlijk gaan wij in contact en aansporing geven en stimuleren om te kijken of Bravis bij de nieuwbouw wel het farmaceutisch filter wil plaatsen. Dus ik zie het amendement als een steun in de rug voor het dagelijks bestuur, sympathiek. Is het nodig? Ik denk dat wij het zonder amendement ook zouden doen, desondanks wil het dagelijks bestuur na de tekstwijzigingen het amendement graag overnemen.

Tweede termijn

Mevrouw Korst: Voorzitter. In eerste instantie wil ik reageren op het antwoord op onze vragen over de communicatie van het WBP. Daar zijn wij toch wel blij mee, dat zal ook goed overkomen bij de lezers en degenen die het moeten behandelen. Dan wil ik ingaan op een paar opmerkingen over het amendement. Wij zijn ontzettend blij dat bijna het gehele algemeen bestuur dit amendement wil indienen. De heer Mureau citeerde net: "Wat er niet in zit, hoeft je er ook niet uit te halen", maar die woorden heb ik geleend van mijn collega, de heer Van Noord, dus die complimenten komen hem toe. Ongebouwd gaf aan, in dit WBP past inderdaad dit amendement, dat hebben wij niet gemaakt en het past ook zeker niet als voorstel voor de Bühne, want de essentie waarom wij het indienen, is dat wij ons in het WBP focussen op het bereiken van onze doelen in samenwerking, hoe groot die doelen ook zijn. Het farmaceutisch filter is misschien, zoals mevrouw Putman zei, een druppel, maar wij weten hoe het is met die druppel, het kan misschien een keer overlopen, maar alles wat wij doen is meegenomen. Wij vinden het amendement zeker passen binnen het handelingsperspectief van het waterschap, dat is monitoren, stimuleren, vergunningverlening, toezicht en handhaving. Wij hebben het hier over zorgwekkende stoffen en die vallen wat ons betreft, onder aansporen en stimuleren. In het bestuursakkoord hebben wij ook afgesproken dat het dagelijks bestuur inzicht geeft in de grootte van problemen van vervuiling en veroorzakers inclusief zorgwekkende stoffen en medicijnresten. In het programma Schoon Water ecologische verbeteringen, herstel van biodiversiteit et cetera, worden alle bedrijven, de landbouw en bedrijven ook aangesproken op het leveren van een inspanning door een aantal stimuleringsprojecten, zoals actief randenbeheer, daardoor gaat de waterkwaliteit in Brabant vooruit. Wij verwachten dat dit een kleine bijdrage zal geven. Indien dit ook in het WBP staat, komt het straffer over. De toevoeging van de heer Van Noord om samen met het bedrijfsleven verder te werken aan innovatie op dat gebied, daar staan wij helemaal achter. Het voorstel van de heer Mureau om breder te gaan in de voorlichting en bewustwording van de medicijnproblematiek, onderschrijven wij volledig, daar moeten wij hard mee aan de slag. Ik dank alle fracties die het amendement mee ondertekend hebben. Wij hopen dat wij hiermee ons doel bereikt hebben.

De heer Sneepe: Voorzitter. Wij wensen het dagelijks bestuur en de organisatie veel succes met het toch wel ambitieuze WBP en zijn benieuwd naar de monitoring tussentijds van de gestelde doelen.

De heer Van der Kallen: Voorzitter. In feite heeft het CDA met het amendement een principiële discussie geopend die al zo'n twintig jaar woedt bij de waterschappen. Wat is de toekomst van onze zuiveringstechniek? Mevrouw Putman heeft de argumenten in die discussie haarscherp aangegeven. De ongelofelijke hoeveelheid medicijnresten die in Nederland de zuiveringen bereiken, moet worden aangepakt. Iedere keer dat geroep om innovatieve initiatieven, in 2004 was er in Varsseveld al een membraanexperiment bij de zuivering. Die membranen hebben zich enorm verbeterd. In 2016 en 2018 schreef ik al in Ons Water – over water 127 en over water 68 nog steeds op de website van ons water te lezen – over de hoeveelheid producten in 1 gram water waarin 100.000 verschillende stoffen traceerbaar zijn. Van heel veel daarvan weten wij niet precies wat zij doen, maar van heel veel weten we wel wat zij doen en mevrouw Putman gaf dat zojuist in eerste termijn haarzuiver aan. Het zou dus een principiële discussie moeten zijn. In Duitsland en Zwitserland zijn de afgelopen tien jaar talloze proeven gedaan met koolstoffilters die een beperking gaven van soms wel 80% van de verontreinigende stoffen en allerlei effecten waar mevrouw Putman naar verwees. Uiteindelijk ook de verwijzing naar Rijkswater vind ik fout, want wij moeten verantwoordelijkheid nemen voor al het water en ook in Nederland wordt Rijkswater heel vaak gebruikt voor drinkwatervoorziening. We vergiftigen dus ook onszelf. Het is een omvangrijk probleem en vergt een verdergaande studie dan alleen dit waterschap. Het vergt eigenlijk ingrijpen van het Rijk om duidelijk de normen vast te stellen van hoe wij ermee om zouden moeten gaan. De Duitse proeven wijzen uit dat met ongeveer 10 tot 15% tariefsverhoging van de zuivering wij een aanzienlijke slag zouden kunnen maken, maar dat vergt een andere aanpak. Ik vraag ook om een andere aanpak in de vergunningverlening. Ziekenhuizen gaan zich steeds meer gedragen als bedrijven en ik denk dat wij bij de vergunningverlening de eisen kunnen stellen die wij aan bedrijven stellen. Dat vergt misschien wat moed en misschien zelfs wat juridische discussies – uiteindelijk voor de rechter om die afweging te maken – maar als waterschap moeten wij gaan voor de kwaliteit van ons water, verantwoordelijkheid nemen voor de toekomst en dan moeten wij die discussie ook over vergunningverlening richting ziekenhuizen, dus gewoon eisen stellen aan het verkrijgen van een vergunning om te lozen op het riool en uiteindelijk de rioolzuivering en wij moeten af van verwijzen naar Rijkswater. Dat hebben de Belgen ook heel vaak gedaan, ook de discussie van onze lozing op de Westerschelde van wat baat het en schaadt het nou, want het is al zoveel, dat mag nooit een argument zijn. Ik wil heel graag dat het waterschap de principiële discussie oppakt, samen met de Unie en STOA kijkt naar wat er gebeurt in Duitsland en Zwitserland en daarin vooruitstrevend wordt en ophouden iets wel of niet innovatief te verklaren, gewoon kijken wat werkt. Al is het honderd jaar oud, als het werkt is het wat mij betreft, goed genoeg.

De heer Arts: Voorzitter, veel discussie over medicijnresten in het water. Ik wil teruggaan naar de wat grotere entiteiten in het watersysteem. De heer De Jong noemt zelf al de disclaimer, het halen van de doelen is afhankelijk van middelen en oppervlakten. Dan breng ik even in herinnering dat voor de natte natuureparels wij de afgelopen vijf jaar 4% hebben gerealiseerd, beek- en kreekherstel 7%. Dat roept bij ons nog steeds de vraag op, is dit WBP te kwalificeren als realistisch? Wij hebben de neiging om te denken van niet.

De heer Verbeem: Voorzitter. Realistisch, wij gaan ervan uit van wel, want je moet ergens vanuit willen en durven gaan en durven vertrouwen op de ambities en de krachten die je zelf hebt uitgesproken. Wij gaan er in ieder geval volledig voor en ik vind ook dat onze inwoners en degenen waar wij het voor doen, ook zeker moeten kunnen zijn van een goed waterbeheer en waterbeheerplan dat klinkt als een klok. Over het farmafilter en de lozingen van medicijnresten is al veel gezegd. Wij gaan hierover niet in herhaling vallen. Wij hopen in ieder geval dat het wel gaat lukken om de ziekenhuizen die er niet toe hebben besloten, ervan te overtuigen dat zij dat in de toekomst wel gaan doen, want de samenleving veroudert en we krijgen steeds meer medicijngebruik en als je aan de ene kant juist ontzettend veel moeite doet om de waterketen in balans te krijgen, om te zorgen dat wij het effluent zodanig kunnen benutten binnen de zuiveringen dat wij het steeds schaarser wordende water op een goede manier hernieuwbaar kunnen inzetten, dan moet je inderdaad niet iets eruit willen halen wat er niet in hoeft en ook niet nodig is dat het erin zit. Tot zover, en nu begint het. Dit is misschien wel het belangrijkste besluit van deze bestuursperiode.

Mevrouw Putman: Voorzitter. Een vraag voor de heer De Jong, u geeft in uw beantwoording aan dat de technische beantwoording voor zich spreekt, maar bent u dan ook bereid de zin te schrappen dat er duurzame visactiviteiten zijn die bijdragen aan de doelen van de KRW? In uw beantwoording geeft u aan, het is geen afbreuk doen aan en dat is iets anders dan bijdragen aan. Graag een reactie. De heer Mureau legt uit dat innovatieve medicijnresten waar ik naar verwees, eigenlijk 'old school' is en dat wij in de toekomst bezig zijn met veel nieuwere ontwikkelingen, maar wat doen wij dan nu als we speak, want de toekomst blijft maar duren en als ik de heer Van der Kallen hoor, dan ben ik heel bevreesd voor uw antwoord. Maar ik laat mij graag verrassen.

De heer Taks: Voorzitter. Ik heb gewezen op de spanning tussen ambitie en financiële mogelijkheden in dit prachtige WBP en heb daarbij opgemerkt dat het mogelijk moet zijn als je extra ambities hebt die uitgaan boven wat je kunt en boven je kerntaken, externe financiën aan te trekken. Ik vind dat een goede aanpak, dat zou moeten kunnen, maar daarop is niet geantwoord door het dagelijks bestuur. Daarbij past ook enige voorzichtigheid dat je je zelfstandigheid daar niet mee prijsgeeft, maar op zich vinden wij het een goede zaak als er naar extra middelen wordt gezocht.

Mevrouw Govers: Voorzitter. Ik heb net van de portefeuillehouders gehoord dat het dagelijks bestuur steun ervaart van het amendement en dan zijn wij de laatsten die daar tegen zijn, zo nuchter moeten wij natuurlijk ook zijn. Wij hebben horen zeggen, luister, deze gesprekken hebben wij met het Amphia al gehad, dus dit is gewoon een bevestiging van wat wij als waterschap gewoon al doen, maar goed, dan zetten we het nu nog een keer op papier. Wij zijn de laatsten die tegen zouden willen zijn. De Best Beschikbare Technieken worden voorgeschreven, dus wat willen wij nog meer. Maar als iedereen zich nu ineens zo op medicijnresten stort, dat is eigenlijk wel heel bijzonder als je ziet over wat voor onderwerpen wij het eigenlijk hebben. Verdiep je dan eens in wat Moeders voor Moeders is, want misschien kun je gewoon de urine met medicijnresten ophalen en dan pak je het echt aan de bron aan. Het is maar een tip die ik wil meegeven.

De heer Van Noord: Voorzitter, nogmaals wensen wij het dagelijks bestuur en de organisatie veel succes met de voortgang van het WBP-traject. Een kleine reactie nog op de bemerkingen van de medebestuurders. In tegenstelling tot wat de heer Van der Kallen zegt, blijven wij van mening dat innovaties wel superbelangrijk blijven. De vraag is of je dat altijd zelf moet willen doen, dat hoeft denk ik niet. Ik heb net even zitten googelen en dan zie je dat bijvoorbeeld het waterschap Amstel, Gooi en Vecht bezig is met een pilotinstallatie 03-STEP methodiek om niet alleen bij het ziekenhuis maar uit het hele afvalwater medicijnresten en microverontreinigingen eruit te zuiveren. Als een waterschap dat doet, dan kunnen anderen daar weer van leren. Ik ga een beetje met de heer Verbeem mee, laten wij het glas half vol houden, laten wij blijven inzetten op dit soort verbeteringen. Als wij water willen gaan toepassen voor gebruik in natuur, landbouw of andere zaken, ons gezuiverde afvalwater, dan zullen daar geen medicijnresten en dergelijke meer in moeten zitten. Wat mij betreft, zeker in blijven zetten op die aspecten.

De heer Von Meijenfeldt: Voorzitter. Dank voor de beantwoording door de portefeuillehouders in eerste termijn. Ik sluit mij graag aan bij het reeds gewenste succes voor de organisatie voor de verdere uitvoering. Ik ben blij dat ze de heer De Jong erop wezen dat de koek zo groot mogelijk gemaakt moet worden, want daar zit de essentie van de aanpak de komende tijd en met name dat water wat verloren gaat door drinkwaterwinning of gebruik in landbouw of industrie, in voldoende mate wordt aangevuld. Ik hoop dat de SMART geformuleerde ambities voor de natte natuurplek en beek- en kreekherstel bewaarheid gaan worden en dat het dagelijks bestuur ons de komende jaren zal meenemen in de uitvoering van de ambities op dit terrein.

De heer De Jong: Voorzitter. De heer Snee en nog twee fracties wensen ons succes met het vervolg. Dat succes had ik eigenlijk niet verwacht, want dit is iets wat wij nu op de rit zetten en u geeft het nu vrij voor inspraak voor iedereen. Ik hoop dat u in uw geledingen bekend maakt dat dit nu ter inspraak ligt. In november komt het weer terug bij u op tafel waar u een opdracht heeft bij de vaststelling. Intussen samen met de partners en met mensen in uw kringen graag aandacht voor dit WBP. Is het glas halfvol of halfleeg? Bij de heer Arts is hij halfleeg en bij de heer Verbeem is hij halfvol, maar wij praten over hetzelfde glas en de ambitie is voldoende hoog, dat wij echt gaan zitten in de uitvoering, dat het evident is dat er hiccups gaan ontstaan, maar wij gaan ervoor om maximaal doelbereik te behalen. Laten wij daarvoor ruimte krijgen met de financiële middelen die u daarvoor beschikbaar stelt en dan gaan wij ervoor. Ik zie al veel zaken tot uitvoering komen in deze planperiode, dus de kans is groot dat wij er heel ver mee komen. Het glas is misschien niet helemaal vol, maar zeker meer dan half. Een directe vraag van mevrouw Putman over de visserij, wel of geen wezenlijke bijdrage. Ik wil hier een opmerking over maken. Wij hebben een goede verstandhouding met al onze partners waaronder de visserijorganisaties. Zij staan ons ook ten dienste bij het monitoren van visserij en wij werken daarin samen met VBC, het zijn gewaardeerde partners. U zegt dat het een negatieve bijdrage heeft, maar zo zien wij het niet. Wij kunnen die organisaties de ruimte bieden waarbij zij ons doelbereik niet in de weg staan, zij kunnen ons zelfs assisteren om tot doelbereik te komen. U heeft daar mogelijk een andere kijk op en dat respecteer ik, maar ik zou niet die mensen willen afvallen dat zij een negatieve bijdrage hebben aan ons doelbereik KRW.

Mevrouw Putman: Bij interruptie, ik heb dat zo niet gezegd. In het WBP staat vermeld dat het duurzame visserijactiviteiten zijn die bijdragen aan de doelen van de KRW. In de technische beantwoording heeft u gezegd dat dat niet klopt, er zijn visserijactiviteiten die geen afbreuk doen aan de KRW. Er zit een verschil tussen bijdragen aan het doel en geen afbreuk doen aan. Het zou u sieren als u in het WBP opneemt dat er visserijactiviteiten zijn die geen afbreuk doen aan de KRW. Ik vraag u niet meer of minder dan dat. Over het

andere zijn wij het niet zo snel met elkaar eens en als u zegt, er zijn duurzame visserijactiviteiten die expliciet bijdragen aan de KRW-doelen, dan nodig ik u uit daar nog eens op terug te komen.

De voorzitter: Ik stel voor dat wij dat dan later doen.

De heer De Jong: Dan zou mijn voorstel ook zijn. Kunt u het daarmee eens zijn?

Mevrouw Putman: Uiteraard.

De heer De Jong: Dan nog twee reacties, de heer Taks over de spanning tussen ambities en financiën. Dat heb ik al aangegeven, maar inderdaad, alle doelen gaan wij niet met onze eigen belastingopbrengsten realiseren, dat is in de nota aangegeven. Wij maken vooral met de provincie afspraken – ook in de vorige planperiode – en dat geldt ook voor deze planperiode om daar concrete invulling aan te gaan geven. Andere externe financiële bronnen die daar mogelijk aan bijdragen, zullen wij maximaal benutten, dus een heel groot gedeelte van onze KRW-opgave wordt voor driekwart door ons gefinancierd en een kwart extern. Dus wij maken maximaal gebruik van externe financiering waar dat mogelijk is.

De heer Mureau: Voorzitter. De heer Van der Kallen zwengelt een principiële discussie aan, maar dat is niet nodig. Als hij het ontwerp-WBP goed gelezen heeft, dan heeft hij gezien dat wij die richting op willen. Weg van de norm en naar het uiteindelijke doel, dus niet naar stikstof of fosfaat die mag worden geloosd, maar naar het uiteindelijke doel van een goede waterkwaliteit. Dat is de wezenlijke omslag die wij met dit WBP willen maken, dus volgens mij zijn wij het niet zo oneens als in eerste instantie zou lijken. In uw betoog neemt u al een voorschot op een tariefsverhoging die daarvoor nodig is. Dat gesprek gaan wij met elkaar hebben, dat zijn de lastige gesprekken waarin wij de balans zoeken tussen ambitie en de financiële slagkracht. Het gaat te ver om nu opnieuw diep in te gaan op de medicijnrestendiscussie, want een aantal mensen heeft al gezegd, het is een heel beperkt onderdeel van het brede spectrum van het WBP, maar als die behoefte er is om in te zoomen op de medicijnresten, laten wij dat doen in de commissie Waterketen. Dan hebben wij tijd en ruimte om de diepte in te gaan. Wij doen daaraan wat wij op een efficiënte manier kunnen doen en ook in Unieverband worden wij meegenomen in de praktijkproeven die nu worden uitgevoerd, dus wij zitten zeker niet stil. Wat ons betreft is het glas halfvol en gaan wij aan de slag.

De voorzitter: Ik constateer dat het tekstueel aangepaste amendement brede steun geniet. Het is hierbij aangenomen.

Besloten:

Het algemeen bestuur:

- **neemt aan het amendement farmaceutische filters**
- **stemt in met het ontwerp-Waterbeheerprogramma 2022-2027. Het ontwerp Waterbeheerprogramma 2022-2027 wordt op 6 april 2021 voor zes weken ter inzage gelegd.**

2.a.2. Aanvullend uitvoeringskrediet voor project Aanpassen Waterhuishouding Waalwijk

De heer Ten Cate: Voorzitter. Wij vinden dit een heel belangrijk project en hopen dat dit zo wordt uitgevoerd. De enige opmerking die wij hebben is dat het vette pech is dat er een veenlaag gevonden is. Dan kom ik terug op, wanneer kunnen wij praktischer werken en onderzoek doen en projecten misschien opknippen, zoals bij het AWP. Bij de Roode Vaart hebben wij het gehad met de sluisdeuren, iedere keer vallen er weer dingen tegen en dat kan gebeuren, maar wanneer valt het eens een keertje mee en wordt in dat geval misschien gedacht, we hebben wat geld over dus we kunnen het nog mooier maken. Wij vinden dit een fantastisch iets, maar toch een beetje zorg, wanneer hebben wij het onder controle. Zo'n veenlaag kan gebeuren, maar hé, jongens.

Mevrouw Van den Berg: Voorzitter, ik wil mij hierbij aansluiten, want de projectscope en de tegenvallers van dit project, dan is de vraag, er is bodemonderzoek gedaan en daar is een veenlaag gevonden. Kun je misschien op een andere manier de risico-inschatting doen, want nu hebben wij weer een post onvoorzien die niet is voorzien in de kadernota. Het heeft ook weer effect daarop. Ik zou naar een andere manier van sturen en aanpak van projecten willen, zeker bij deze omvang en massa. De heer Ten Cate geeft een oplossing, maar ik zou naar een andere projectsturing willen omdat je bij dit soort grote projecten steeds te veel risico's terugziet. Ik hoor steeds zeggen, het komt niet meer voor, maar het komt steeds vaker terug.

De heer Verbeem: Voorzitter. Dit is weer zo'n onderwerp waarvan wij dachten, moeten we er wel of geen technische vragen over stellen, de tegenvallende kosten, maar wij hebben besloten er een bestuurlijk ding

van te maken. Een tegenvaller, vette of domme pech zoals door anderen is gezegd, is het feitelijk zo? Had u niet vooraf kunnen verwachten dat er een veenlaag lag op deze plek? Wij worden steeds vaker met tegenvallers geconfronteerd en met zo'n omvangrijk grootschalig project als dit in de Westelijke Langstraat, hadden wij op voorhand serieus bodemonderzoek kunnen verwachten naar wat zich daar allemaal ontwikkelt. Dat dit nu naar voren komt in een onderzoek van Dura Vermeer in februari, dit hadden wij ook vooraf kunnen doen want als je vooraf dingen weet, dan kun je die meenemen in aanbestedingen en ben je achteraf goedkoper uit en goedkoop blijkt hier achteraf weer duurkoop te zijn. Toch eventjes richting de portefeuillehouder, hebben wij bij de totstandkoming van dit project waarmee wij in 2018 en 2019 hebben ingestemd, het uiterste kunnen doen om dit soort tegenvallers te voorkomen. Wij kunnen waarschijnlijk niet anders dan instemmen met het uitvoeringskrediet van € 3,9 miljoen – netto € 339.000 – maar het is toch weer zuur.

De heer Voets: Voorzitter. Ook onze fractie is gevraagd om de aanpassing waterhuishouding van Waalwijk te bekijken. Wij kunnen en moeten akkoord gaan met het aanvullend krediet van € 3,9 miljoen voor het aanpassen van het watersysteem en de waterkering bij Waalwijk, alhoewel wij grote vraagtekens zetten bij de verwachte bijdragen van derden van € 15,1 miljoen. Zeker in deze tijd moet men zich afvragen of wij op deze manier van prognosticeren van bijdragen te werk kunnen of moeten gaan. Het zijn onzekere tijden.

De heer Kocx: Voorzitter, woorden van gelijke strekking als de voorgaande sprekers. Wij werden getriggerd door het feit dat wij het hier hebben over maar liefst meerkosten van € 3,9 miljoen, maatschappelijke kosten, iemand moet die opbrengen, waarbij ons aandeel gelukkig maar iets meer dan € 300.000 is. Wij werden getriggerd door de grote tegenvaller, door waarom hebben wij dat niet van tevoren geweten, door hoe het kan dat van € 3,9 miljoen extra kosten € 3,5 miljoen door anderen gedekt wordt, dat is wel een heel groot percentage, vreemd. Het was ook niet te lezen in de nota waar dat nou door kwam, want in de oorspronkelijke verdeling was die heel anders en nu gaat men in een keer veel meer meebetalen. Vandaar werden wij getriggerd waarom gaan wij er zo diep op in. Wij hebben daar een groot aantal technische vragen over gesteld, omdat wij gewoon wat meer wilden weten. Dat was technisch, maar wij hebben er ook bestuurlijk wat over te vertellen. Eerst even terug naar het technische verhaal. Ondanks al onze technische vragen, snappen wij nog steeds niet hoe het precies zit, waarom dat andere partijen zoveel bijdragen aan de € 3,9 miljoen. Misschien kan dat uitgelegd worden. Wij hebben gevraagd – want daar waren wij ook door getriggerd – zijn de meerkosten alleen doordat er een andere funding moet komen – want dan wordt het wel een hele dure funding – of zitten er ook andere dingen in dit bedrag. Uit de technische vragen begrijpen wij dat er meer meerkosten zijn, dus niet alleen die funding, ook nog wel wat andere dingen waarvan één post mij helemaal triggerde, er is een nieuwe post onvoorzien opgenomen. Dat hebben wij dan weer slim gedaan, want nu gaan de andere partijen, provincie en RWS, onze pot onvoorzien flink spekken, dus wat dat betreft complimenten aan degenen die dit zo uit hebben gevoerd, maar wel een vreemde constructie dat wij dit meteen aanpakken om onvoorzien op te hogen. Er staat niet bij met hoeveel precies, dat is maar gissen, maar wel een vreemde constructie en eigenlijk niet zoals het hoort. Hoe het precies zit, weet ik ook niet, want ik krijg als antwoord dat “de specificatie is in te zien op het waterschapskantoor, u kunt hiervoor een afspraak maken.” Ja, dat is een leuk antwoord, dat antwoord krijg ik op dinsdagavond en op woensdagavond moet ik daar iets over kunnen zeggen en in deze tijd lijkt het mij helemaal niet gepast dat ik een afspraak op het waterschapskantoor zou moeten maken. Ik wil ertoe oproepen, ook richting u als voorzitter, om binnen de organisatie door te geven dat als wij vragen stellen, deze in ieder geval zoveel mogelijk schriftelijk af te doen, tenzij het vertrouwelijk is, maar dat staat er niet bij en het is ook al aanbesteed. Ik kan mij niet voorstellen waarom die specificatie niet gewoon gegeven was, dan was het veel duidelijker geweest waar die € 3,9 miljoen aan uitgegeven worden. Dat is jammer. Anderen hebben al gezegd, waarom hebben wij niet meer onderzoek gedaan, eerder onderzoek en op andere plekken. Daar sluit ik mij bij aan, want dan hadden we dat veel eerder geweten en hadden wij nog iets anders kunnen besluiten. Ik vind het ook jammer dat wij dit niet eerder hebben gelezen in managementletter 4, die nog heel summier was. De bullet geld stond nog op groen, terwijl wij in de zomer van vorig jaar al wisten dat er een tegenvaller aan zat te komen met die veenlaag. Ik krijg wel als antwoord dat de projectrapportage achteraf is herzien, maar die herziene versie is nooit naar het algemeen bestuur gekomen. Daar schieten wij dan ook weinig mee op, dus ook aandacht om ervoor te zorgen dat bij rapportages zo adequaat mogelijk informatie wordt geboden. En als er achteraf nog informatie aan wordt toegevoegd, dat die in ieder geval ook naar het algemeen bestuur toekomt. Dan hebben wij gevraagd of het duidelijk was dat de bijdrage van de provincie zeker was, want in de tekst stond dat GS op 9 maart hebben ingestemd met die bijdrage, maar ik las het stuk op 6 maart. Dan krijg ik als antwoord, ja, dat klopt, we hebben de nota maar in de toekomstige tijd geschreven, het is wat zuiverder om er dat bij te zetten. Nu lees ik dat het inmiddels echt besloten is en ondertekend wordt door de Commissaris van de Koning. Dan staat in de laatste zin: “Het besluit is als bijlage toegevoegd”, maar die bijlage kan ik niet vinden, dus ook daar wat zorgvuldiger graag. Ik geloof nu wel dat het zo is, dus hij hoeft niet meer toegestuurd te worden, maar als er gesproken wordt over: het besluit is als bijlage bijgevoegd, dan graag ook toevoegen. Het laatste puntje. Ik heb gevraagd, hebben wij met het

probleem van de veenlaag gekeken naar op een andere manier te bouwen, of op een andere locatie, ergens anders, buiten die veenlaag, want misschien als je 100 m verderop bouwt, heb je geen veenlaag. Dat was een stuk goedkoper geweest. In andere woorden heb ik gevraagd, hebben jullie out of the box gedacht om tot een oplossing te komen en als antwoord krijg ik "Nee". Dat vind ik wel heel teleurstellend. Ik wil ertoe oproepen om in zulke gevallen echt out of the box te denken om een juiste oplossing te vinden die misschien niet € 3,9 miljoen duurder is. Een uitgebreid betoog en daar wil ik het voorlopig even bij laten.

De heer Von Meijenfeldt: Voorzitter. Wij stemmen in met het voorstel ervan uitgaande dat de toezegging in het voorstel dat ondanks de oplevering van het gemaal, dat die een jaar wordt vertraagd en dat de gewenste peilverhoging binnen het project Westelijke Langstraat tijdig kan worden doorgevoerd. Als dat kan worden bevestigd, dan stemmen wij in met het voorstel, mocht blijken dat het niet met zekerheid is te stellen, dan ligt de situatie anders.

Mevrouw Franssen: Voorzitter, een heel verhaal. Misschien is het goed als ik u mee terugneem naar het begin. De Westelijke Langstraat en de AWW zijn twee projecten die nauw met elkaar samenhangen. Wij hebben AWW kunnen realiseren omdat wij bereid zijn geweest om mee te denken bij de Westelijke Langstraat. Dat is eigenlijk een project van de provincie, de eerste keer zijn ze daarmee gestrand en toen hebben wij aangegeven dat wij daar niet zo happig op waren, maar de tweede keer zijn wij in een hernieuwde poging tot elkaar gekomen. Het is een heel groot en complex project. Wij hebben vanochtend gedeputeerde Lemkes rondgeleid door de Westelijke Langstraat en hebben haar laten zien hoe het gesteld is met AWW. Ze was daar redelijk van onder de indruk. Het was leuk geweest als de uitnodiging die wij al eerder meerdere keren aan het algemeen bestuur hebben gedaan om ook een keer te komen kijken, dat mensen daar gebruik van hadden gemaakt en dan had men waarschijnlijk een beter beeld gekregen van de impact en complexiteit van dit hele gebeuren. Dan de onderzoeken die gedaan zijn. In tegenstelling tot wat wij meestal doen, hebben wij aan twee kanten van de watergang waar de dam en waar het gemaal op moeten komen, onderzoek gedaan en inderdaad, mijnheer Ten Cate, het is gewoon vette pech dat daar middenin de watergang een veenlaag ligt die te slap was om dat gemaal te kunnen dragen. Wij hadden kunnen onderzoeken om het verderop ergens anders neer te zetten, maar er was al veel onderzoek gedaan, want wij zijn echt niet over een nacht ijs gegaan en dit was de beste plek en wij hebben daar flink moeten werken om het zover te krijgen dat die dam die aangelegd is, het gemaal zou kunnen dragen. Wij zijn al een aantal jaren met dit project bezig en wij hebben nu gewoon echt een keer pech gehad. Dit pechgeval is mij in de zomer 2020 gemeld en toen wisten wij nog niet precies over hoeveel geld het ging, dat zijn wij nader gaan onderzoeken en toen zijn wij in het najaar gekomen tot een bedrag van € 3,9 miljoen. Wij hebben besloten om hierover met de provincie die dit project graag gerealiseerd wil hebben, en ook met RWS te gaan praten en dank u wel voor het compliment, wij zijn daar heel goed uitgekomen in de zin dat wij het gehele bedrag van € 3,9 miljoen hebben terug kunnen brengen tot tegen de € 400.000. Daarvoor zijn veel onderhandelingen geweest en hebben wij veel moeten praten en erg ons best moeten doen, maar uiteindelijk hebben PS ermee ingestemd omdat het voor de provincie een heel belangrijk project is. Voor ons is het belangrijk omdat daarmee de afvoerstromen rond Waalwijk en het gebied eromheen veel beter gereguleerd kunnen worden. U kunt zich nog wel een keer hoosbuien en dergelijke voorstellen, maar ook het peilbeheer in de Westelijke Langstraat wordt daarmee gegarandeerd. De laatste vraag van de heer Von Meijenfeldt. Wij hadden eigenlijk een jaar eerder klaar moeten zijn maar we hebben nu uitstel gekregen, omdat wij nu allerlei nieuwe en andere zaken hebben moeten bekijken en hebben moeten praten met de provincie over een aantal dingen, dus wij moeten in 2023 klaar zijn, omdat we de afspraak met de provincie hebben om dan de peilen in de Westelijke Langstraat langzaam maar zeker omhoog te zetten. U heeft het over praktisch werken en elk project is voor verbetering vatbaar, zeker als het zo ingewikkeld en complex is als deze twee projecten die aan elkaar vastgeknoopt zijn, hoe dan ook. Dat is ook mijn streven om zaken zo praktisch mogelijk aan te vliegen, maar hier hebben wij het op een snelle en praktische manier uitgevoerd, want in een halfjaar hebben wij ook bereikt dat wij als waterschap niet alle kosten voor onze rekening hoeven te nemen, maar dat was natuurlijk wel een hiccup. We hadden misschien meer onderzoek kunnen doen, maar wij hebben extra onderzoek gedaan en op een gegeven moment moet je daarmee stoppen, want je kunt niet tot Sint Juttemis doorgaan met allerlei onderzoeken. We hebben nu de pech gehad dat wij die laag toch nog tegenkomen zijn. Ik begrijp de vraag van 50plus niet helemaal, maar ik hoop dat u begrijpt dat het leeuwendeel van beide projecten door de provincie wordt betaald en niet door het waterschap. Dat maakt het voor u misschien wat aantrekkelijker. De heer Kocx vraagt zich af waarom andere partijen willen bijdragen en hoe het zit met de post onvoorzien. Die vraag over de post onvoorzien wil ik voorleggen aan de projectleider, Chiel Lauwerijssen. Ik heb een beetje samengevat wat uw vragen zijn. Ik neem mij ter harte dat wij nog praktischer zouden kunnen werken maar op dit moment in dit project zie ik daartoe niet de mogelijkheid, omdat wij hele goede afspraken hebben met de uitvoerder en met de provincie om tot een goed einde te komen en dat gaan wij zeker op tijd halen. We hopen dat er niet nog andere delen van het project zijn die echt tegen gaan vallen. Dit is gewoon echt een pechgeval, maar door het bedrag zo te minimaliseren, dat wil zeggen dat de provincie en RWS het grootste deel dragen, kunnen wij het hopelijk

binnen het investeringsplafond houden aan het eind van de rit door eventuele meevallers. Soms heb je geluk en soms heb je pech.

De heer Lauwerijssen: Voorzitter. Ik ben de projectmanager van het project AWW, dat uit verschillende onderdelen bestaat. De afwijking waar wij nu over praten, betreft het hoofdgemaal dat wij grotendeels bouwen ten behoeve van de Westelijke Langstraat. De heer Kocx vraagt zich af, hoe zit de verdeling in de bijdragen van derden voor deze afwijking. Het totale projectbudget is bedoeld voor enerzijds maatregelen ten behoeve van de Westelijke Langstraat – die worden door de provincie en met Europese subsidies gefinancierd, daarvoor hebben wij een realisatieovereenkomst voor KRW afgesloten – maar er zijn ook onderdelen die volledig door het waterschap worden gefinancierd, zoals systeemaanpassingen in de buitenpolder en de renovatie van de opvoergemalen en dat maakt dat die verhouding anders ligt. Op dit moment zitten wij volop in de uitvoeringsfase en worden allerlei werkzaamheden uitgevoerd en dat betekent dat wij een post onvoorzien hebben in het werk om het totale project tot een goed einde te brengen. Ik kan in openbaarheid niet laten zien hoe groot die pot is en hoe die is opgebouwd, vandaar het voorstel om deze informatie ter inzage te leggen op het kantoor. Daar zouden wij u graag in mee willen nemen als daar behoefte aan is. Omtrent de sonderingen, het is echt dikke pech. Wij hebben uitvoerig onderzoek gedaan met allerlei soorten conditionerende onderzoeken, bodem en geotechnisch onderzoek en ook naar explosieven en aan beide kanten van het kanaal is tot in de diepe ondergrond gesondeerd, maar net niet op deze plek.

Tweede termijn

De heer Verbeem: Voorzitter. Toch niet helemaal gerustgesteld door de portefeuillehouder en de ambtelijke uitleg. Ik vertrouw erop en ik neem ook aan dat er uitvoerig onderzoek is geweest en dat er sonderingen zijn uitgevoerd naar de bodemgesteldheid, dat is standaard procedure. Maar juist op deze plek en dat sprake is van vette pech, ja, dat wil er bij mij echt niet in. Als je weet dat je daar zo'n kunstwerk gaat neerzetten, dan voer je toch dat onderzoek op voorhand uit en sterker nog, het is ook naar voren gekomen in het onderzoek van de bouwcombinatie. Dat hadden wij zelf ook kunnen voorkomen, maar ik wil niet verzanden in een welles-niets discussie, we hadden het wel kunnen zien, we hadden het niet kunnen zien. Voor mijn gevoel gebeurt dit net iets te vaak. Wij stemmen met lange tanden in met het voorstel, maar ik mag toch echt hopen dat wij dit soort "vette pech" niet al te vaak meer mogen meemaken.

Mevrouw Van den Berg: Voorzitter. Ik kan mij inleven in de antwoorden van de portefeuillehouder maar ik zou toch structureel willen kijken hoe wij met dit soort projecten omgaan, ook naar de toekomst toe, want bij dit soort grote projecten zien wij steeds vaker dat er altijd iets onvoorzien of vette pech is en dat er een ander type projectsturing in komt. Ik maak mij daar best zorgen over, want het is niet het eerste project waar de financiën worden overschreden ondanks vette pech.

De heer Van der Kallen: Voorzitter. Twee sprekers hebben het al over vette pech gehad, ik denk eerder dat het komt omdat wij geen eigen mensen meer hebben die zelfstandig de opzet van onderzoeken kunnen controleren met kennis van de geschiedenis van het gebied. Dan ben je afhankelijk van derden en die hebben vermoedelijk minder kennis van het gebied dan wanneer wij die zelf in huis zouden hebben. Ik ben dat bij dijkverbeteringsprojecten ook tegengekomen, dat het buitengewoon waardevol is als je kennis hebt van het gebied en eigen mensen die de onderzoeken, zowel de opzet als de uitvoering, kunnen beoordelen. Dat is een. Ik stoort mij eraan dat weer wordt verwezen naar dat wij de tegenvaller eerst hebben gekwantificeerd. Ik denk dat als je een substantiële tegenvaller tegenkomt, dan kun je dat wel tot op de punt komma willen kwantificeren, maar dan denk ik dat melding aan het algemeen bestuur voor de hand ligt. Er lijkt een soort gewoonte te zijn, er komt een melding binnen en die gaan wij kwantificeren en daarna zien wij wel. Dat is een verkeerde gewoonte en ik geef de heer Kocx 100% gelijk als hij zegt, dit had ook in de managementletter vermeld kunnen worden. Dan nog in de managementletter een dikke vette groene markering, dat klopt dus niet en dat vergt van het dagelijks bestuur enige bescheidenheid bij de beantwoording van dit soort onderwerpen. Wat mij ook stoort is dat richting een van de technische vragenstellers, ook weer de heer Kocx, is verwezen naar stukken die ter inzage liggen bij het waterschap. Dat is juist op zich, maar op dat moment had de vermelding erbij moeten staan dat die stukken een vertrouwelijk karakter hadden, want nu wordt er in openbaarheid gediscussieerd over bijvoorbeeld de bijdragen van derden en die stellen wij buitengewoon op prijs. Ik weet uit enige ervaring dat je daar soms over moet onderhandelen en dan moet je bij derden in een openbaar debat niet de indruk wekken dat er een andere uitkomst had kunnen zijn. Het dagelijks bestuur had dit kunnen voorkomen door bij de technische beantwoording richting Bedrijfsgebouwd te vermelden dat die stukken vertrouwelijk zijn en dat ze daarom ter inzage liggen. Dat vergt wel iets meer scherpheid bij de beantwoording van technische vragen en bij de beantwoording hieromtrent over hoe je met vragenstellers omgaat. Ik vind dat het laat melden van de tegenvaller niet meer kan.

De heer Kocx: Voorzitter. Met dank aan de vorige spreker, want die heeft een groot deel van mijn inbreng al uitgesproken, met iets andere woorden, maar de uitkomst en impact zijn hetzelfde. Dan was er wellicht ook minder discussie geweest. In mijn optiek was het niet vertrouwelijk, en als het wel vertrouwelijk was geweest, had het dan ook aangegeven. Dan had eventueel zelfs, zeker in deze coronatijd, de specificatie vertrouwelijk aan ons kunnen worden verstrekt. Dan hadden we geweten waar wij het over hadden, zeker met die post onvoorzien. Ik vraag mij af of het überhaupt vertrouwelijk moet zijn, want alles is getekend en aanbesteed en de provincie en RWS hebben toegezegd. Dan vraag ik mij af, waarom moet je het nog vertrouwelijk houden. Dan lijkt het wel, ik houd het vertrouwelijk omdat ik geen discussie wil of dat ik bepaalde bedragen toch niet wil zeggen. Wij staan voor een transparante overheid, dus laten wij dat als uitgangspunt nemen, tenzij het echt niet anders kan dan vertrouwelijk. Jammer dus. De specificatie weet ik niet, dus ik moet maar gissen wat het is. Is onvoorzien met € 100.000 opgehoogd of met € 1.000.000? Ik weet het niet, maar goed, het project is al zo ver en het moet gewoon uitgevoerd worden en wij kunnen niet meer terug, daarom zullen wij instemmen met het extra uitvoeringskrediet, want het niet doorzetten zou veel desastreuzer zijn, dus wij kunnen niet anders. Laten wij er wel heel goede lessen uit leren. Les 1 is technische vragen volledig en juist beantwoorden en als het vertrouwelijk moet, dan maar vertrouwelijk. Een andere houding. Meerdere sprekers slaan aan op de term 'pech gehad', nee, niet pech gehad, wij hadden het kunnen voorkomen. Wij moeten er lessen uittrekken, hoe voorkomen we dat in de toekomst. Ik wil ik in de toekomst niet meer pech gehad, ik wil van tevoren dusdanig onderzoek dat wij dat zoveel mogelijk uitsluiten. Ik weet, 100% garantie is niet mogelijk maar daar moet wel naar gestreefd worden. Probeer ook te streven naar out of the box denken. Als een tegenvaller bekend wordt, dan wordt eerst tot achter de komma uitgerekend wat de consequenties zijn voordat wij het gaan aanmelden, wat dan veel te laat is en voordat wij anders gaan denken. Dat was de insteek van al mijn vragen en daarom was mijn laatste vraag bij de technische vragen, waarom is er niet out of the box gedacht. In plaats van te gaan denken, wat kost nou zo'n extra of steviger fundering of andere bouwwijze, had ook de gedachte kunnen zijn, als wij bodemonderzoek hadden gedaan, dan hadden wij dat misschien wel geweten – het is een afwateringskanaal. Als we dat gemaal nou 100 m opschuiven naar links of rechts en daar zit geen veenlaag, hadden wij dan met de oude bouwmethode het gemaal daar kunnen bouwen met exact dezelfde functionaliteit. Dat bedoel ik met out of the box denken, ga eerst eens denken aan hoe kunnen we dit oplossen binnen de bestaande middelen op misschien een hele andere manier. Ga slim nadenken, in plaats van wij willen precies op deze meter het gemaal bouwen, koste wat het kost en dat is € 3,9 miljoen extra. Heel veel geld en jammer voor de maatschappij. Wij stemmen met kromme tenen in, want dit project moet tot een goed einde gebracht worden.

Mevrouw Putman: Voorzitter. Het antwoord van de portefeuillehouder verbaasde mij enigszins toen zij zei dat ze mevrouw Lemkes een rondleiding heeft gegeven. Ik vraag mij af hoe urgent dat is in deze tijd en het is nog vreemder dat u in de beantwoording een soort van aangeeft het jammer te vinden dat we niet zijn gaan kijken met elkaar, ik bedoel, gelden de coronamaatregelen niet voor ons allen? Over dikke vette pech gesproken. Ik denk dat het algemeen bestuur best zou willen kijken, maar het is gewoon niet mogelijk op dit moment. Dat vind ik jammer in de beantwoording.

De heer Ten Cate: Voorzitter. Ik ben het volledig met voorgaande sprekers eens, die hebben het goed verwoord. Ik ben zelf weleens gaan kijken maar dan gewoon alleen in de auto, dat kan wel, maar ik woon ook redelijk dicht in de buurt. Er wordt gezegd, de provincie en die en die betaalt het en dat doet mij denken aan de vorige discussie bij het WBP, het is Rijkswater. Maar het gaat allemaal om onze inwoners en voor de burger maakt het niet uit wie het betaalt want de burger betaalt het allemaal. Ik ben blij dat het niet ten laste van het waterschap komt, maar jongens, het is toch echt geld dat uit de zakken van ons allen komt, dus het is goed om hier voorzichtig mee te zijn.

Mevrouw Franssen: Voorzitter. De heer Verbeem vraagt of wij de procedures in onderzoeken anders zouden kunnen doen. Van die opmerking zullen wij zeker gebruik maken, want wij moeten altijd blijven kijken hoe wij onszelf kunnen verbeteren en hoe wij het op een andere manier aan kunnen pakken. Maar als je eenmaal voor een bepaalde manier gekozen hebt, dan moet je daar consequent in zijn in mijn optiek. Mevrouw Van den Berg sluit daarop aan. Wij zouden echt moeten kijken hoe wij in volgende projecten – want die komen er ongetwijfeld – op een andere manier de zaak aanpakken en dat is zeker de bedoeling, want wij zijn een lerende organisatie en wij leren graag van onze fouten die wij gemaakt hebben. Ik vind dat dingen misschien op een andere manier aangepakt hadden kunnen worden. De heer Van der Kallen spreekt over kennis van eigen mensen, het klopt dat dit tegenwoordig wat lastiger te realiseren is. U heeft een opmerking over de vermelding überhaupt en dat zei meneer Kocx ook dat wij het eerder hadden moeten melden, dus ik zeg u nu toe dat wanneer ik een tekort hoor bij een van de projecten die onder mijn portefeuille vallen, dat ik die onmiddellijk zal melden. Dat heb ik bij de regionale keringen wel gedaan. Ik heb nu gevraagd en dat heb ik zelf gedaan om eerst te bekijken hoe groot het tekort is, ik zal het in het vervolg omdraaien en meteen

melden, er is een tekort maar ik weet nog niet hoeveel. Als u dat geruststelt, dan zeg ik u dat zeker toe. Over de plaats waar het gemaal zou komen, daar kan ik niet zo heel veel zeggen, dat zit in het ontwerp dat door provincie en waterschap is opgesteld. U moet niet vergeten, er kijken heel veel mensen van de provincie mee bij dit project, dus het is niet alleen aan ons om die plaats te bepalen. Als u dat out of the box denken noemt, dan wil ik dat graag overnemen, daar ben ik ook voorstander van, waardoor je misschien toch nog op een andere manier naar zaken gaat kijken, alhoewel ik mij er zelf ook weleens op betrap – en misschien heeft u daar zelf ook weleens last van – dat je op een gegeven moment in een bepaalde flow zit waardoor je maar door blijft gaan in een bepaalde richting en het steeds lastiger wordt om out of the box te gaan denken. De vertrouwelijkheid is ingewikkeld, dat klopt, maar ik verzoek u om even te komen kijken naar de stukken op kantoor, dat kunt u alsnog doen en dan zult u ook begrijpen waarom wij daar misschien wat moeilijk over doen, want er zijn hele precieze verdelingen gemaakt tussen allerlei partijen. Het bezoek van mevrouw Lemkes is Coronaproef gebeurd, wij zijn allemaal met eigen auto's daar naartoe gereden en wij hebben allerlei zaken bekeken. De uitnodiging aan het algemeen bestuur was al ver voor Coronatijd, toen hadden wij daar nog geen last van, nu zou dat inderdaad wat ingewikkelder worden, maar met mevrouw Lemkes is dat heel goed tot stand gekomen. De heer Ten Cate spreekt over maatschappelijk geld, dat spreekt mij ook aan, daar moeten wij voorzichtig mee zijn, niet alleen bij dit project maar altijd bij het gehele functioneren van het waterschap. Ik hoop dat u hiermee het vertrouwen hebt gekregen dat wij dit project tot een goed einde zullen brengen en dat wij weer snel aan de gang gaan om datgene te realiseren waartoe wij door de provincie zijn opgeroepen.

Besloten: Het algemeen bestuur stemt in met het verstrekken van een bruto aanvullend uitvoeringskrediet van € 3,9 miljoen voor het project Aanpassen Waterhuishouding Waalwijk. De netto investeringskosten bedragen € 339.000.

2.a.3. RES 1.0 West-Brabant

De heer Van der Kallen: Voorzitter. Wij stemmen in grote lijnen in met de RES. Wel vinden wij een aantal punten onderbelicht en wij hopen dat die bij de uitvoering en verdere ontwikkeling van de RES meer aandacht zullen krijgen en dat zijn twee punten: zonnevelden op water. Uit proeven elders blijkt en er is zelfs een project in Zuid-Holland waar dat al verwezenlijkt gaat worden, ik denk dat wij daar binnen ons gebied wel degelijk plekken voor zouden kunnen vinden en dat is ook warmte uit riolering. De riolering en de warmte bevinden zich voornamelijk binnen gemeenten, nog voordat overdracht aan het waterschap plaatsvindt. Desalniettemin denk ik dat de kennis van het waterschap en misschien ook de locatie hier wel degelijk een rol zouden kunnen spelen. Wij vragen dan ook aandacht om bij de volgende ontwikkeling van de RES specifieke aandacht te geven aan deze twee elementen.

De heer Ten Cate: Voorzitter, wij zijn blij dat de RES al zover is gekomen en er is veel inspraak geweest, wij hebben er goed over kunnen meedenken, dus wij stemmen ermee in en wij sluiten ons van harte aan bij de heer Van der Kallen.

Mevrouw Van den Berg: Voorzitter. Ik sluit mij aan bij de heer Van der Kallen over de twee aandachtspunten. Ik wil complimenten geven voor de regisseursrol van het waterschap bij deze RES, ook aan de portefeuillehouder. Dit geeft aan hoe wij als waterschap met kennis en kunde over het gebied en als intermediair met alle gemeenten dit resultaat voor elkaar hebben gekregen. Het gaat nu echt wel om de uitvoering. Naast de twee punten van de heer Van der Kallen, heb ik nog een punt van aandacht voor de ruimtelijke kwaliteit, met name voor de waterlopen. Ik weet dat er een discussie is en dat wij niet altijd een eenduidige rol kunnen spelen bij ruimtelijke kwaliteit, omdat het over gemeentelijk grondgebied gaat, maar het bouwen van onze dijken met windmolens in ons hele werkgebied doet afbreuk aan de ruimtelijke kwaliteit, de belevingswaarde en toekomstwaarde van onze dijken en wij moeten zorgvuldig kijken of dat de juiste locaties zijn. Zo lees ik dat er een mogelijke locatie is bij Sabina, maar wij moeten daar ook een keer vanuit een andere rol van het waterschap naar kijken. Verder de complimenten en het gaat om de uitvoering, wij moeten dit samen doen. Ik vind de rol die het waterschap hierin heeft gespeeld, belangrijk en ik wil graag op de hoogte worden gehouden over de nieuwe afspraken na 2022, of wij deze rol blijven spelen of niet, dat is ook belangrijk in relatie tot andere zaken zoals het omgevingsmanagement van grote projecten, zoals we de vorige keer een discussie hebben gehad met de portefeuillehouder dat wij de scope niet te groot maken, omdat wij de wereld willen betrekken. Graag een antwoord.

Mevrouw De Koning: Voorzitter. De twee waterschappen, zestien gemeenten, de provincie Noord-Brabant en Enexis zijn in gezamenlijkheid de grote opgave voor West-Brabant aangegaan voor de opwek van duurzame energie. Ons waterschap heeft de coördinerende taak op zich genomen en hiervoor dank voor de inzet. Zeker in de afgelopen periode met de COVID 19-maatregelen stonden zij voor een hele grote opgave. Hierin zijn ze meer dan geslaagd, als wij naar dit stuk kijken. In de RES hebben de gemeenten concrete doelen voor

opwek van duurzame energie ingebracht. Of dit in alle deelnemende gemeenten tot stand is gekomen met betrokkenheid van de inwoners, kunnen wij niet inschatten. De wind- en zonopgave per gemeente wordt ingezet om zoveel mogelijk energie op te wekken op bestaande en toekomstige daken, naast zon op daken worden ook zonneparken en windparken gerealiseerd of ontworpen. Wij willen aandacht vragen voor het sturen op meer dan 50% lokaal eigendom bij de bestaande en nieuwe projecten, waarbij inwoners kunnen meeprofiteren van betaalbare energie. Het waterschap heeft zelf ook een opgave om energieneutraal te worden. Wij hopen dat de ingezetenen betrokken worden met uiteindelijk als resultaat betaalbare energie. Draagvlak bij de inwoners is van cruciaal belang om gedragenheid van lasten te kunnen verlichten, zeker zijn van tijdige betrokkenheid is van belang. Het doel om duurzame energie op te wekken met subsidies lijkt een verdienmodel te zijn voor een groot aantal investeringsmaatschappijen, dat kan toch niet de bedoeling zijn. Wij vinden dat wij hier alert op moeten zijn. Juist lokaal eigenaarschap kan ervoor zorgen dat de subsidie bij de juiste lokale projecten terecht komt en blijft. Herontwikkelen van windparken draagt echt bij aan duurzame energieopwekking. Windmolens die al na 12 jaar vervangen worden terwijl windmolens vaak een levensduur hebben van 25 jaar, kan er bij ons echt niet in. En toch zeker niet wanneer als reden wordt gegeven dat er nu toch nog steeds gebruik gemaakt kan worden van de huidige subsidies. Grondeigendommen worden voor de provincie, waterschappen en gemeenten in Noord-Brabant belangrijker en niet alleen voor de energie, maar juist voor de combinatie van natuur en water, want in een robuust watersysteem begint het vasthouden van water in de natte periodes om meer in te kunnen zetten in droge periodes en ook de EVZ's zijn ontzettend belangrijk daarvoor. De duurzame doelen van VN, betaalbare en duurzame energie, Global Goal nr. 17 van het partnerschap om doelstellingen te bereiken en Global Goal nr. 7 van de infrastructuur, sluiten naadloos aan bij de totstandkoming van de RES 1.0 en daar zijn wij dankbaar voor.

Mevrouw Putman: Voorzitter, wat valt er te zeggen en te besluiten over de RES? Het waterschap faciliteert die immers grotendeels en is de procesregisseur, adviseur, verbinder, vergunningverlener en aanjager van innovaties, maar de daadwerkelijke uitvoering ligt toch bij gemeenten. Toch valt er wel degelijk iets van te vinden en te zeggen. Zo staat in de nota dat er zoekgebieden liggen nabij of in de zone van de waterkering en dat het waterschap dergelijke zoekgebieden niet op voorhand uitsluit vanwege het mogelijk niet haalbaar zijn van deze projecten. Het is iets te mager. Er moet ontzettend veel gedaan worden om voldoende duurzame energie te genereren, daar kunnen we als waterschap ook meer aan doen dan alleen faciliteren. Komen er bijvoorbeeld zonnepanelen op alle gebouwen van het waterschap? Ik lees nu alleen over zoekgebieden nabij of in een zone van een waterkering, ik weet niet of onze voorkeur daarin zit. Hoe zit het met de rioolwaterzuiveringsinstallaties? Kunnen en willen we daar zonnepanelen plaatsen? Ook al zijn wij niet dolenthousiast over windturbines, is onderzocht of windturbines op rwzi's geplaatst kunnen worden, zoals bij rwzi Nieuwveer? Vaak spreken wij in het algemeen bestuur over kostenreductie, maar is er voldoende nagedacht over welke revenuen wij uit zonne- en windenergie kunnen halen? Zijn wij bereid om hierin actief te participeren? Hoe staan wij tegenover aquathermie?

Mevrouw Van den Berg: Voorzitter, bij interruptie. Ik heb een vraag aan de PvdD, want alle aspecten die u noemt, de vragen over zonnepanelen op onze eigen gebouwen et cetera, zijn opgenomen in onze eigen duurzaamheidsnota in het kader van energieneutraal 2025. Dat is eigenlijk vragen naar de bekende weg. Dat hebben wij al met elkaar afgesproken.

Mevrouw Putman: Toch niet helemaal denk ik, dus als ik mijn betoog mag afmaken, want wij vinden dit een goed onderwerp voor een debat met als stelling: het waterschap moet actief participeren in de energietransitie door middel van zon- en windenergie en aquathermie en dat is wat meer dan mevrouw Van den Berg aangeeft over zonnepanelen. Ik heb het benoemd in mijn bijdrage en het is fijn dat het nog een keer bevestigd wordt. Maar ik zou daar graag een keer met u het debat over willen voeren, bij deze de mondelinge oproep om daar eens met elkaar naar te kijken.

De heer Knook: Voorzitter. Wij stemmen in met de RES 1.0 West-Brabant, maar wij hebben een aantal aandachtspunten. Met name de zonneparken. Wij juichen toe dat gekeken wordt naar meervoudig gebruik van zonneparken, maar wij missen bij de uitgangspunten een zonneladder waarin de prioritering wordt bepaald voor het plaatsen van zonnepanelen. Wordt het eerst op daken of landbouwpercelen geplaatst? Het zou zonde zijn om goede landbouwgrond te gaan gebruiken voor zonneparken, het gebruik van daken en incurante percelen heeft daarbij onze voorkeur. Daarnaast missen wij de mogelijkheid om innovatieve projecten voor zonnepanelen in bijvoorbeeld teelt ondersteunende voorzieningen. Dit zou een win-winsituatie kunnen opleveren en meer mogelijkheden bieden voor de productie van zonne-energie en het toestaan van teelt ondersteunende voorzieningen. Naast het combineren van teelt ondersteunende voorzieningen zien wij ook mogelijkheden om zonnepanelen in waterbassins te plaatsen. Wij maken ons wel zorgen over het draagvlak in de samenleving voor deze RES en de capaciteit van het energienetwerk. Is men echt bereid om

energieopwekking in de achtertuin te accepteren en is men bereid om het energienetwerk aan te passen? Deze twee factoren zijn ons inziens heel belangrijk voor het slagen van deze RES.

De heer Van Noord: Voorzitter, de RES is een belangrijk stuk. Vele partijen zijn betrokken en geconsulteerd en er zijn afwegingen gemaakt. Het is goed dat het stuk goed gedragen wordt door alle partijen. Ik werd net toch wel even getroffen door het eerste deel van het betoog van mevrouw Putman, want dat was ook een aandachtspunt bij ons in de fractie, namelijk wat is precies de rol van het waterschap en van de gemeenten? Ik heb al eens eerder gepleit voor: schoenmaker blijf bij je leest. Wij hebben veel verstand van water maar minder van energie, dus kijk dan naar welke rol je krijgt. En als je dan kijkt naar welke rol wij gespeeld hebben en straks ook weer gaan spelen, dan heeft ons dat wel gerustgesteld, want de rol wordt duidelijk beschreven als procesregisseur en niet als uitvoerende betrokkene. Wij vinden het een prima stuk en wij zijn blij met de goede rolbeschrijving.

De heer Von Meijenfeldt: Voorzitter. Wij sluiten aan bij de complimenten over de RES in zijn algemeenheid en voor de rol van het waterschap tot dusverre. Op een punt wil ik specifiek ingaan en dat betreft een onderdeel van het uitvoeringsprogramma, namelijk het onderdeel Ontwikkelingsfonds collectieve projecten. Ik heb al eerder met de heer De Jong een discussie gevoerd over de mogelijkheid van het waterschap om zelf te participeren in de uitvoering van projecten in het kader van de RES en met name de REKS Midden-Brabant. Daar is onderzoek gedaan naar de mogelijkheid om te participeren door de ontwikkeling van wind- of zonneparken en dat kan een goed rendement opleveren. In die zin is het zinvol om van de portefeuillehouder te horen of bij de RES wordt verkend of het waterschap kan participeren in de ontwikkeling van voorzieningen en of dat voor het waterschap uit financieel oogpunt een positief rendement kan opbrengen en misschien onderwerp kan zijn van besluitvorming in het algemeen bestuur. Ik lees nu dat het Ontwikkelingsfonds voor de RES betrekking heeft op een aantal gemeenten en die zullen zich met name richten op de zonnepanelen op daken die met Postcoderoosprojecten worden ontwikkeld. Dat is wel een beperking denk ik, van de intentie die ik net in mijn woorden heb uitgesproken, dus daarover graag mee duidelijkheid van de portefeuillehouder.

De heer Schots: Voorzitter. Dank voor de waarderende woorden en complimenten voor dit grote werk dat nu is afgerond, waarbij het waterschap inderdaad een belangrijke rol heeft gespeeld in de facilitering en ondersteuning. Ook de andere deelnemers hebben hier hun dank voor uitgesproken, zeker naar de ambtelijke organisatie. De twee onderwerpen die de heer Van de Kallen noemt, staan met stip op de actielijst van de RES 2.0, met name warmte uit riolering en aquathermie, dat zijn onderwerpen op het vlak van het thema warmte die in de tweede fase van de RES nadrukkelijk verder worden uitgewerkt, terwijl het warmtedossier in RES 1.0 eigenlijk maar terloops aan de orde geweest. Daar gaan we in 2.0 veel dieper op in, ook al omdat wij nu al weten dat dat de grenzen van West-Brabant overschrijdt en ook aanknopingspunten heeft met de RES Hart van Brabant. Die twee punten gaan in de RES 2.0 een belangrijke plaats innemen. De heer Ten Cate heb ik hiermee ook geadresseerd met zijn opmerking in dezelfde richting. Mevrouw Van den Berg wijst nog eens op de regisserende rol van het waterschap en de manier waarop wij die vanaf 2022 gaan invullen. Voor 2021 zijn de afspraken met het waterschap en de financiële binding weer gemaakt en de intentie is om die in de loop van dit jaar weer verder te maken. Ik heb geen aanleiding te veronderstellen dat wij er met de partners niet uitkomen. De manier waarop het tot nu toe loopt, gaat tot onze tevredenheid en dat zal ook in de nieuwe afspraken geborgd kunnen blijven. U vraagt terecht aandacht voor de ruimtelijke kwaliteit van onze waterlopen en activa. In projecten komen windmolens of zonneparken in de buurt van de waterschapsgebieden aan de orde. Aan de ene kant is al gezegd bij de interruptie straks dat een deel van die onderdelen in ons eigen energiebesparingsprogramma zitten. Wij zijn al bezig met energiebesparende projecten in de diverse waterzuiveringen ?? 2.18.57 de inkopen daarvan gecombineerd met Waterschap De Dommel en Aa en Maas. Het hele programma duurzaamheid en energie voor zover het onszelf aangaat, staat al behoorlijk in de aandacht. Mevrouw De Koning legt met name de nadruk op het bevorderen van 50% lokaal eigenaarschap. Dit onderwerp krijgt nadrukkelijk de aandacht in het uitvoeringsprogramma RES 2.0. We hebben in West-Brabant een aantal RES-deals gemaakt om de uitvoering verder vorm te geven en daar is met name het lokaal eigenaarschap in de vormen die daarbij horen, een heel belangrijk punt. Dat krijgt ongetwijfeld de aandacht. De PvdD vraagt om de discussie over de energiebesparing en optimalisatie binnen het waterschap nog een keer aan de orde te stellen en natuurlijk gaan wij dat doen. Ik heb al eerder gezegd in mijn beantwoording dat wij al met een aantal projecten voor duurzame energie in onze eigen activa al heel lang bezig zijn, zeg maar onze waterzuiveringen, slibvergistings en energieopwekking die daarmee samenhangen, warmtelevering aan de gemeente Breda. Dat gaat binnen het kader waar wij nu met elkaar over spreken, steeds verder, dus de behoefte om hier nog een keer een brede discussie over te hebben, daar wil ik met alle plezier invulling aan geven. De heer Knook vraagt om meer actie te zetten op innovatieve projecten in combinatie met zonnepanelen in water en landbouw. Dat punt zullen wij als aandachtspunt in de RES 2.0 en in de verdere uitvoering meenemen. Je komt hier wel op het snijvlak van of het waterschap enkel regisseur is of ook wordt betrokken met eigen projecten. Ik denk

dat dat van geval tot geval te bekijken is. Dat zie je ook in het uitvoeringsprogramma van de RES dat wij aan de ene kant een faciliterende rol vervullen en aan de andere kant bij projecten die onszelf direct aangaan, een wat andere rol spelen. De heer Van Noord heeft met name aangegrepen op het procesregisseurschap van het waterschap, zeg maar de uitvoerende betrokkenheid van het waterschap bij alle projecten die in de RES 1.0 genoemd worden. Dat klopt voor zover het gemeentelijke projecten betreft, want dat is de verantwoordelijkheid en inspanningsverplichting van de gemeenten waar wij meer aan de zijlijn meedoen als regisseur en waar nodig, vergunning verlenen. Maar het kan natuurlijk ook zijn dat in de uitvoeringsfase projecten komen waar het waterschap als energieproducent of energiegebruiker een rol gaat spelen en dan zullen wij de aanpak daarop aanpassen. De heer Von Meijenfeldt refereert aan het Ontwikkelfonds waarin de REKS West-Brabant op dit moment bedacht wordt. Zo'n idee ligt er binnen de RES West-Brabant niet. Wel zijn er een aantal RES-deals waar wij met lokale partijen en lokaal eigenaarschap lokale projecten gaan doen, want daar speelt wel vaak de financiering of ontwikkelfonds bij, maar dat heeft een iets andere context dan wat in de REKS West-Brabant beoogd wordt. Het gaat tussen de RES West-Brabant en RES Hart van Brabant waarbij overleg zal plaatsvinden om te kijken hoe wij daar met elkaar verder kunnen. Dat zijn ook projecten waar ik straks al van zei dat daar de geografische begrenzingen niet precies met de rest van de regio samenvallen **en dan wil je samen toch wel 2.23.26** Dus samenvattend, uw suggesties hebben merendeels een plek in de RES 1.0 en het uitvoeringsprogramma en waar dat niet zo expliciet gebeurd is, nemen wij die punten mee om te zorgen dat ze daar alsnog een plaats krijgen.

Tweede termijn

Mevrouw De Koning: Voorzitter. De portefeuillehouder heeft duidelijk verwoord wat er te verwachten is van de 2.0 versie en wat meegenomen wordt. Daarnaast zijn wij uitgedaagd door de PvdD voor een debat en wij staan daarvoor open. Daarnaast wil ik een stemverklaring afgeven.

De heer Von Meijenfeldt: Voorzitter. Over het punt van de investeringsmaatschappij wil ik graag met het algemeen bestuur op een ander moment van gedachten wisselen, wellicht aan de hand van een voorstel van de heer De Jong over de ontwikkelingen in de REKS, want die kunnen misschien van invloed zijn op de mogelijkheden binnen het RES-gebied.

De voorzitter: De REKS gaat onder leiding van de heer De Jong en die zie ik knikken.

De heer De Jong: Wij doen vandaag de besluitvorming over de RES West-Brabant. De REKS Midden-Brabant komt ter besluitvorming bij u langs in de junivergadering en dan zullen een aantal onderwerpen die u benoemt, mogelijk in voorbereiding genomen worden door het dagelijks bestuur en kijken wij hoe wij dat bij u ter besluitvorming kunnen voorleggen. Dat is tegelijk met het agendapunt REKS besluitvorming in de junivergadering.

Mevrouw De Koning: Stemverklaring. De PvdA neemt kennis van de wijze waarop de inbreng van derden is verwerkt in het RES-Uitvoeringsprogramma en stelt de RES 1.0 vast, waarbij het aantal toegepaste windmolens door de PvdA als indicatief wordt beschouwd i.p.v. als een opgave.

Besloten: Het algemeen bestuur:

- 1. Neemt kennis van de wijze waarop inbreng van derden is verwerkt;**
- 2. Stelt de RES 1.0 vast;**
- 3. Neemt kennis van het RES-Uitvoeringsprogramma.**

2.b. Hamerstukken

2.b.1. Notulen, besluitenlijst en actielijst vergadering 24 februari 2021

De voorzitter: Er zijn geen reacties binnengekomen.

Besloten: Het algemeen bestuur stelt de notulen van 24 februari 2021 (inclusief de besluitenlijst) vast en neemt de actielijst voor kennisgeving aan.

3. PAUZE

De voorzitter: Ik schors de vergadering voor tien minuten tot 21.40 uur. Dan hebben wij uiterlijk tot 22.30 uur voor het onderwerp participatie. De vergadering is heropend.

4. DEBAT

4.a. Door Algemeen Bestuursleden op de agenda geplaatste punten

4.a.1. Participatie

De voorzitter: Twee fracties hebben zich voor het debat over participatie aangemeld. Die krijgen als eerste het woord en daarna krijgen de andere fracties de mogelijkheid zich aan te sluiten bij het debat. Wij willen uiterlijk 22.30 uur de vergadering afronden.

De heer Verbeem: Voorzitter. Wij hebben inderdaad al een uur dat wij missen, maar ik ga ervan uit dat het toch een mooi debat gaat worden. Wij willen participatie, het betrekken van bewoners en de burgerij als onderwerp zien. Wij willen een open debat vanuit de actualiteit en wij denken daarbij aan de koppeling met de introductie van de Omgevingswet, die per 2022 in werking treedt. De verordening die moet worden opgesteld, staat op de agenda voor het algemeen bestuur in mei. Het is een mooi moment om participatie in die verordening mee te nemen. Binnen de Omgevingswet dient het waterschap bij ruimtelijke projecten vooraf met belanghebbenden een omgevingsdialoog te voeren. Hoe gaan wij daarbij te werk, hoe zorgen wij dat wij de juiste mensen bereiken, wat hebben wij geleerd van participatietrajecten rond andere zaken. Het is benoemd bij het WBP, de Omgevingswet die eraan komt. Maar communicatie, hoe pak je dat op, welke media en communicatiekanalen zetten wij in en vooral, hoe koppelen wij het terug. Het belangrijkste is met het horen van mensen dat je iedereen erbij betreft, maar ook dat je realistisch moet zijn, wij kunnen het niet altijd iedereen naar de zin maken en daarbij is goede communicatie van belang. Wij willen de input van zo'n debat als vanavond, benutten om de nieuwe verordening in te kunnen richten. Tot zover.

De heer Slenders: Voorzitter. Wijze woorden van de PvdA, een belangrijk onderwerp op de agenda. Hopelijk heeft iedereen de bijgevoegde documenten goed gelezen want uit onderlinge gesprekken bleek soms enig misverstand te bestaan. Soms wordt in ons land geredeneerd, je hebt een gekozen orgaan zoals wij dat zijn, die neemt beslissingen en ben je het er niet mee eens, dan ga je in bezwaar en beroep. En ben je het er nog niet mee eens, dan moet je over vier jaar anders stemmen. Met die kille benadering zijn wij het absoluut oneens. Wij vinden het betrekken van inwoners bij belangrijke beslissingen van levensbelang. Dat betekent overigens ook dat partijpolitiek bij participatieprocessen minder gewenst is. Het algemeen bestuur spreekt in haar vergaderingen en luistert en vraagt in participatiebijeenkomsten. Misschien ook iets om straks van gedachten over te wisselen. Participatie heeft ook valkuilen, zoals vertraging van projecten en hogere kosten. Ik verwijs gemakshalve naar de antwoorden op onze technische vragen, waar voor meer dan € 200.000 kosten zijn opgevoerd voor twee relatief kleine participatieprojecten. Dus participatievalkuilen, dat bleek ook uit een artikel in de NRC over de oude Markermeerdijk dat ik enkele maanden geleden met het algemeen bestuur gedeeld heb. Een zorgvuldig – in onze ogen – en een duur participatietraject leidde daar tot enorme ontevredenheid, dat roept dus de vraag op: wanneer doe je het goed. Dat was onze insteek, wanneer doen wij het als waterschap goed, ook in verband met de Omgevingswet, die we nog maar moeten zien te krijgen over twee jaar, daar heb ik wel een beetje scepsis over maar die komt er uiteindelijk toch wel. Die vraag werd snel beantwoord. Toeval bestaat niet, want dit weekend werden wij op onze wenken bediend. Het zal u niet ontgaan zijn dat de Commissie Brenninkmeijer dit weekend met een rapport kwam over de wenselijkheid van burgerfora voor vraagstukken die verband houden met de klimaattransitie. De genoemde commissie heeft op verzoek van het kabinet gekeken naar burgerparticipatie, het onderwerp waar wij het zo meteen over gaan hebben. In dat rapport staat een aantal zaken die ons uit het hart gegrepen zijn. Ik zal ze even kort opsommen, niet uitputtend, maar wel de belangrijkste. Brenninkmeijer en zijn team benadrukt: "Vooraf moet duidelijk zijn wat er met de inbreng van de burgers wordt gedaan." Knoop dit in uw oren. Verder benadrukt de commissie dat een burgerforum representatief moet zijn samengesteld, bijvoorbeeld via loting, zo suggereert hij. Bij onze participatietrajecten die wij gedaan hebben, zag je een paar actiegroepen opereren, hun goed recht overigens, maar met wie praten wij dan? Praten wij met een actiegroep of praten wij met iedereen die door het project wat wij doen, bijvoorbeeld beschermd worden via een dijk? Ten slotte is zijn advies dat het adviserende forum elk halfjaar van samenstelling moet wisselen. Ook iets om over na te denken. Ik bedoel, wij hoeven niet al het werk zelf te doen, soms zijn er mensen die nog wijzer zijn die dat voor ons doen. Wij zien in onze participatieprocessen heel veel goeds, maar soms ook onbevredigende resultaten, zeker als je de nadelen, kosten en tijdsverlies in acht neemt. Daarom moeten de voorwaarden die genoemd zijn, goed in ogenschouw genomen worden. Nog een ding voor de duidelijkheid, als onze kerntaken in het geding zijn, dan moeten wij als waterschap de voorwaarden keihard formuleren, concessies zijn dan niet mogelijk. Ook iets om over na te denken. Een debat op basis van stellingen zou wat ons betreft een prachtig hulpmiddel zijn, maar ik laat het graag aan de voorzitter over wat hij daarover beslist in zijn wijsheid.

De voorzitter: Dan is nu de gelegenheid voor andere fracties om aan het debat deel te nemen.

Mevrouw Pallandt: Voorzitter. Ik ben heel blij met de woorden van de heer Slenders, daar kan ik mij voor een heel groot deel bij aansluiten. Ik viel wel enigszins van mijn stoel toen ik de kosten zag van sommige van onze participatietrajecten, die zo rond de € 100.000 uitkomen, gezien hoe wij op dit moment met bezuinigingen te maken hebben en ambities temperen. Daarmee wil ik niet zeggen dat participatie niet belangrijk is, maar wel moeten wij nadenken over de manier waarop, dus sowieso doelgerichter maar ook kijken in plaats van burgers mee te nemen op rondvaarten en dure filmpjes op te nemen, wat wij als waterschap al hebben aan locaties, apparatuur en mensen om het op creatieve manieren aantrekkelijk te maken voor inwoners om zich bezig te houden met dingen waar wij ze bij willen betrekken. Maar nog even los van de specifieke projecten waarbij omwonenden worden betrokken, is betrokkenheid van inwoners bij het waterschap an sich iets waar wij aan kunnen werken. Dan komt ook dat punt naar voren dat de heer Slenders zojuist noemde van de commissie Brenninkmeijer, de representatieve samenstelling. Ik had zelf al bij de gesprekken over het WBP aangekaart dat het misschien een optie is om te werken met ambassadeurs in verschillende wijken, steden en dorpen die het waterschap kunnen helpen om de verschillende lagen en hoeken van de samenleving te bereiken met ons verhaal en op creatieve manieren bepaalde thema's die wij aandragen, verder te verspreiden. Dat is misschien iets om te overwegen wat wij daarmee zouden kunnen. Wij zien dat ons bestuur bijvoorbeeld ook niet echt een afspiegeling is van de bevolking, dat is misschien een symptoom van het feit dat wij als waterschap niet veel mensen weten te bereiken en dat wij ook niet laten zien dat het voor alle inwoners relevant is en niet alleen voor degenen die een bedrijf hebben of een hobby waar het waterschap direct bij betrokken is. Daar zouden wij graag meer mee willen.

Mevrouw Van den Berg: Voorzitter, dank voor het agenderen van dit punt van participatie. Dit wordt natuurlijk gewoon onderdeel van de Omgevingswet en daar moeten wij zelf ook aan voldoen. Wij hebben het nu over de kosten en de werkwijze, wanneer doen wij het goed. Ik zeg altijd maar, bij participatie doe je het nooit goed, want er zijn altijd mensen ontevreden. Maar het gaat erom op welke wijze je mensen toegang geeft tot besluitvorming en dat zij hun mening kunnen geven. De belangenafweging is aan ons als bestuur, als gekozenen en een keer per vier jaar kunnen wij worden afgerekend. Een participatietraject betekent niet dat je het goed moet doen, het betekent alleen maar dat er een wijze is dat mensen gehoord kunnen worden en dat is het belangrijkste uitgangspunt. Wij moeten zeker kijken naar de kosten, want het hoeft niet altijd met glossy's en filmpjes, dat kan ook op een andere manier, maar het gaat erom dat wij mensen de gelegenheid geven en toegang geven om een zienswijze te geven of aan te geven hoe zij zaken zien. Dan heb ik het nog niet over overheidsparticipatie gehad, als er initiatieven zijn vanuit de samenleving die raakvlakken hebben met ons werk en hoe wij daarmee omgaan, daar hebben wij een mooie methode voor afgesproken. Ik vind dat gezien de Omgevingswet en ons participatiekader dat wij hebben, dat dat wel aan een herziening toe is, maar ik vind het wel belangrijk dat wij participatie een belangrijk goed vinden.

Mevrouw Korst: Voorzitter. Goed om deze de discussie toch te voeren, hoewel ik hier vooraf anders over dacht, maar bij deze wil ik toch opbiechten dat het oké is om deze discussie te voeren. In het bestuursakkoord is afgesproken om ruimte te bieden aan participatie van belanghebbenden met vooraf goede en duidelijke spelregels, zodat de verwachtingen worden beheerst. Maar het is lastig om dat zo in te vullen. Het is zeker een uitdaging omdat wij met het WBP nog meer in samenwerking met allerlei partijen onze doelen willen bereiken. Burgerparticipatie is goed, vooraf de mening vragen aan de burger over bijvoorbeeld de inrichting van een gebied is prima, want processen lopen dan over het algemeen sneller. Maar vooraf moet duidelijk gemaakt worden dat de uiteindelijke besluitvorming bij het waterschap ligt, dat mag duidelijk zijn. De opmerking van de heer Slenders over politieke inmenging, het is al vaak gebeurd dat ik gezien heb dat de politiek een dubbele agenda heeft, dat ze meegaan in actiegroepen en dat maakt het allemaal toch wel wat spannender en ingewikkelder. De politiek moet de hand in eigen boezem steken en daar heel alert op zijn.

De heer Snee: Voorzitter, participatie is heel belangrijk om onder andere draagvlak te creëren, zichtbaar te zijn, te communiceren met de achterban maar wel onder randvoorwaarden van strak verwachtingenmanagement. Het lijkt erop dat in voorbeelden waar het niet goed is gegaan, het vooral daaraan geschort heeft, met name ten aanzien van de rol van het waterschap en de rol van de burgers en achterban. Het lijkt erop dat de verwachting leeft bij degenen die participeren, dat ze kunnen besluiten maar in veel gevallen worden ze gehoord voor advies en vernieuwende inzichten en maakt daarna het waterschap een eigen afweging en neemt de adviezen wel of niet over. Maar als je dat aan de voorkant niet heel scherp stelt, heel duidelijk maakt en vervolgens dat consistent als een lijn intern strak zet, dat alle medewerkers die communiceren met burgers die in die participatie zitten, dezelfde dingen zeggen. Als dat gaat verschillen, dan wordt dat benut en uitgespeeld en dan ontstaat er verwarring en gaat het fout in de verwachtingen. Wij zijn heel erg voor participatie maar strak verwachtingenmanagement, strakke rollen en een consistente lijn intern, alle medewerkers die betrokken zijn bij het betreffende project.

De heer Von Meijenfeldt: Voorzitter. Het staat buiten kijf dat participatie een belangrijk element is in ons bestuurlijk functioneren. Wij kunnen niet zonder en de Omgevingswet gaat ons verplichten om participatie toe te passen voor besluitvorming. We moeten hoe dan ook voorkomen dat degenen die participeren, de indruk krijgen dat ze meebeslissen, laat staan medezeggenschap hebben in besluiten die wij nemen. Door de heer Slenders wordt gezegd, wij moeten met voorwaarden komen, de heer Sneeep geeft het ook min of meer aan. Je kunt het positiever benaderen door te zeggen, wij gaan als waterschap bij belangrijke voornemens de kaders stellen waaraan participatie moet voldoen. Dat klinkt minder bedreigend als voorwaarde, want dat wordt vaak verkeerd geïnterpreteerd en wij staan zelf aan de lat om de kaders te stellen en die kaders moeten duidelijkheid geven over tot hoever de participatie kan reiken. Het rapport Commissie Brenninkmeijer, het systeem van loting is niet nieuw, daar wordt al mee geëxperimenteerd zoals in Heerenveen. Die heeft met veel succes dat lotingssysteem toegepast bij de herstructurering van de binnenstad, en er zijn op meer plaatsen al de nodige experimenten ondernomen en ook met op zich positieve resultaten. Alleen dat vraagt wel een bijzondere aanpak bij de voorbereiding, want wie ga je selecteren wie mag meedoen aan de loting en hoe ga je die een rol laten spelen bij het uiteindelijke advies dat aan het bestuur van het waterschap wordt voorgelegd. Het is goed om een keer te experimenteren met het systeem en het kan wellicht van invloed zijn op het nieuwe kader dat wij gaan opstellen voor de wijze van toepassing van participatie in het kader van de Omgevingswet.

De heer Taks: Voorzitter, dat noemden wij vroeger inspraak wat nu participatie heet. Wij moeten in de gaten houden dat hier buitengewoon gevoelige materie aan de orde is. Participatie heeft kwaliteitsbevorderende effecten, het kan tot voordeel strekken van de kwaliteit van onze besluiten, maar het kan ook averechts werken als we geen goede afspraken maken met de participanten. In het algemeen bestuur hebben wij het afgelopen jaar diverse malen gesproken over het belang van participatie, daar is ook een besluit over genomen. Wij hebben zelfs de participatieaanpak van het waterschap geactualiseerd in september 2018 naar aanleiding van de inspraakprocedure rond de dijkversterking Geertruidenberg/Amertak. Toen ging het hopeloos fout vanwege de onduidelijke afspraken over en weer. Wat we nodig hebben ook met het oog op de komende Omgevingswet, is een heel helder kader zodat partijen weten waar zij aan toe zijn, dat de burgers weten dat het waterschap besluit en dat het waterschap motiveert waarom men afwijkt van de wensen van participanten. Die helderheid is nodig want als je dat niet goed omschrijft, dan loop je grote risico's. Dus laten we daar een keer een studie van maken. De commissie Brenninkmeijer heeft een interessant rapport uitgebracht, maar is dat wel zo geschikt voor een waterschapsbestuur? Dat waag ik te betwijfelen.

De heer Kocx: Voorzitter. Allereerst dank aan de twee fracties die dit hebben voorbereid en geagendeerd met stukken. Er werd door een vorige spreker over betrokkenheid van de burger gesproken, participatie heel belangrijk, maar betrokkenheid is zeker zo belangrijk bij alle burgers, dus ik zou eerst willen om de betrokkenheid van iedereen bij het waterschapswerk te bevorderen. Dat vergemakkelijkt waarschijnlijk de participatie, want dat is iets heel anders dan betrokkenheid, maar als burgers betrokken zijn, dan zullen ze eerder bereid zijn in een participatietraject deel te nemen waarbij het natuurlijk wel belangrijk is om de participatie zorgvuldig te doen van onze kant en dat wij heel zorgvuldig duidelijk maken aan de burgers en bedrijven – die doen ook mee aan participatietrajecten – wat zij mogen verwachten van het waterschap in het traject, dus wat kan er wel en wat niet. Dus dat duidelijk wordt aangegeven waar de grenzen liggen, wat de mogelijkheden zijn. Bijvoorbeeld als wij een dijk gaan aanleggen, dan zal niet de vraag zijn of er wel of geen dijk komt. Dat staat niet ter discussie, maar wij kunnen wel ter discussie stellen op welke locatie precies of op welke manier de dijk gebouwd wordt of allerlei andere insteken, maar dat er een dijk komt, staat dan van tevoren vast, dus er is geen participatie mogelijk op of er een dijk komt. Het is heel belangrijk om dat van tevoren goed vast te leggen, verwachtingenmanagement, dat men dat ook niet met een verkeerde insteek gaat doen. Wat ook belangrijk is en dat lees ik ook in het stuk van Ons Water/Waterbreed, spreekt wel uit dat wij heel kien moeten zijn op wie meedoet aan een participatietraject, is dat een afvaardiging van alle belanghebbenden of van een beperkt deel van belanghebbenden of bijna een actiegroep, die daaraan deelneemt. Als ik een dijk ga aanleggen en ik heb vijfduizend mensen die ik daarmee bescherm, dan zijn er vijfduizend belanghebbenden en nog een aantal belanghebbende bedrijven die allemaal belang hebben en als er een actiegroep is die tegen de dijk is en die misschien vijftig of honderd inwoners vertegenwoordigt die direct in de omgeving van de dijk wonen, dat die alleen meedoen in zo'n participatietraject, dan kun je er bij het begin al van uitgaan dat het mis gaat lopen. Je hebt niet voldoende draagvlak, je hebt een zeer beperkte groep belanghebbenden die eraan meedoen, je hoort het belang van de andere vierduizend negenhonderd mensen niet, dan gaat het per definitie fout, dus als je een participatietraject inzet, dan moet voldoende breed geparticipeerd worden door diverse belanghebbenden en niet door een kleine groep. Daarbij moet de participatie vooraf, wat ik al zei, verwachtingenmanagement goed begrensd zijn, wat kun je wel of niet verwachten. Participatie op zich moet geen doel zijn, maar een middel om misschien tot een iets beter besluit te komen, maar dat besluit zal door het algemeen bestuur genomen worden met daarin uiteraard alle randvoorwaarden die vooraf zijn gesteld, zoals veiligheid en betaalbaarheid. Wat mij ook triggerde was de stelling van Ons Water/Waterbreed, dat is ook een belangrijke.

Een van die stellingen is dat "Wanneer de deskundigheid van het waterschap of door het waterschap ingeschakelde bureaus in twijfel wordt getrokken, valt de basis voor een goed participatietraject weg." Dat is een van de uitgangspunten bij participatie dat vooraf wel duidelijk is, als wij met rapporten komen van deskundigen of deskundige bureaus die daar speciaal voor ingehuurd zijn en waar dan ook nog vaak een redelijk kostenplaatje aan zit, als je al begint met dat in twijfel te trekken, dan kom je nooit tot een goed participatietraject, want dan wordt het een welles-nietes verhaal, dan kom je er gezamenlijk niet uit en dan kom je ook niet verder. De bedoeling is om er samen uit te komen en dat je gaat proberen om naar elkaar te luisteren en elkaar te overtuigen, maar dat je niet de deskundigheid of wetenschap in twijfel gaat trekken.

De heer Knook: Voorzitter. De heer Kocx heeft al een groot deel van mijn betoog meegenomen. Participatie is belangrijk, maar betrokkenheid is ook zeer belangrijk, alleen wat je heel veel ziet bij participatieprojecten dat de direct betrokkenen juist heel actief zijn omdat het de eigen belangen raakt en daarin moet je een goede inschatting maken ook als organisatie, of er een representatief beeld bestaat van wat er speelt in de omgeving en wat de oplossingen zijn. Daarom zijn de kaders die wij moeten stellen, heel belangrijk om dat goed voor elkaar te krijgen. Met heel veel projecten die wij uitvoeren, zal participatie ons eerder in de voeten rijden dan dat wij daar voordeel uithalen, omdat de direct betrokkenen vaak wel interesse hebben, maar de indirect betrokkenen in het gebied zich vaak niet in de materie verdiepen.

Mevrouw De Koning: Voorzitter. Participatie heeft nu geen waarde waardoor je het niet kunt afzetten tegen gemaakte kosten. Maar als je geen waarde hebt, kun je ook niet zeggen of de kosten hoog of laag zijn geweest. Je moet het een beetje verder uitdiepen en kijken of er bijvoorbeeld imagoschade is voorkomen waar ook geen prijs aan gehangen kan worden en moeten wij een middel zien te vinden waardoor participatie of imagoschade of juist de vruchten die wij plukken door participatie te betrekken, om maatschappelijke en economische waarde te kunnen creëren. Die wil ik er nog extra bij gooien door wat al benoemd is door een heleboel mensen.

Mevrouw Pallandt: Voorzitter. Ik wil nog even reageren op het punt dat het geen goede basis zou geven voor participatie als burgers de expertise of ingehuurde bureaus in twijfel trekken, daar heb ik een beetje een dubbel gevoel bij. In het verleden hebben we gezien dat juist de kritische houding van omwonenden ervoor heeft gezorgd dat een voorkeursalternatief werd aangepast, dus het is zeker weleens ergens goed voor dat ze niet klakkeloos meegaan in wat het waterschap presenteert. Er is ook een verschil tussen het echt in twijfel trekken van de deskundigheid van het waterschap of een bureau en het in twijfel trekken van de conclusies van een onderzoek of afweging. Dat dubbele gevoel wilde ik wel even benoemen.

De heer Van Noord: Voorzitter, nogmaals complimenten voor het bespreken van dit toch wel ingewikkelde onderwerp, ingewikkeld omdat wij het af en toe angstig vinden, ja, wij hebben allemaal dingen bedacht met onze ingenieurs en nu gaan anderen er ook iets van vinden. Als je ernaar kijkt, willen mensen met respect behandeld worden en serieus genomen worden en dat er naar hen geluisterd wordt. Zelfs als je in de ogen van die mensen negatieve besluiten neemt, maar dat zij zich gerespecteerd voelen en rechtvaardig behandeld voelen, zodat ook een in hun ogen negatief besluit in ieder geval beter gaat landen en beter draagvlak krijgt. Ik weet dat er niet veel tijd is maar als het mag, wil ik een klein verhaaltje vertellen, mag dat? In mijn bedrijfsleven heb ik contact gehad met de brouwerij Heineken Zoeterwoude. Die wilde graag verduurzamen. Die gaf zijn ingenieurs opdracht om de fabriek te verduurzamen. De ingenieurs bedachten dat er drie windmolens moesten komen maar iedereen was tegen, bewoners, gemeente, provincie. Die brouwerij dacht, wat heb ik nou mis gedaan? Toen heeft hij ze allemaal uitgenodigd en gezegd, jongens help, ik wil niet per se windmolens, maar ik wil dat mijn bedrijf verduurzaamt, helpen jullie eens mee nadenken hoe wij dat het beste kunnen doen. Er zijn een aantal sessies geweest en uiteindelijk kwamen er drie windmolens maar wel op een andere plaats, aangepast aan et cetera en ze staan hier nu. Die zie je staan als je weleens rijdt tussen Den Haag en Amsterdam. Wij komen uit een tijd dat ingenieurs bepaalden hoe dingen gebeurden en als je de participatie niet ziet als iets waar je bang voor moet zijn, maar juist om extra informatie en draagvlak te krijgen, dan kun je samen zeker op het gebied van duurzaamheid en ingewikkelder zaken, mooie stappen maken. Daar is het hele idee van groene cirkels uit gekomen. Daar wil ik nu niet verder op ingaan, maar google er eens op, er komen echt hele mooie duurzame initiatieven uit met diverse partners, NGO's, burgers en bedrijven die bij elkaar komen en bepaalde grote thema's op gaan pakken. Dus als je zegt, ik wil daar een dijkverhoging hebben en dat moet beton of glas worden, wat vinden jullie ervan? Je kunt ook zeggen, nee, ik wil ruimte voor de rivier hebben, laten wij met elkaar eens gaan kijken hoe wij dat gaan doen. Dus het out of the box denken gebruiken met de burgers, the wisdom of the crowd, om daar stappen in te maken. Dat wilde ik graag even meegeven.

De voorzitter: Gelet op de tijd, want deze discussie is niet af, nog even een paar punten over het vervolgtraject. Als ik naar u luister, dan gaat het om hoe zetten wij mooie vervolgstappen? Dit jaar zijn er verschillende formele aanleidingen, zoals de Omgevingswet en binnenkort komt de wet Versterking

Participatie op Decentraal Niveau. Dat is een hele mond vol, maar daar moeten wij een verordening voor maken. Ik vind een wet of verordening minder belangrijk dan de houding die je hebt als een waterschap dat middenin de samenleving wil staan, meedenkkracht van inwoners en bedrijven goed benut en wat is dat dan, goed benutten? Dan kom ik bij wat de heer Snee net noemt, een goed verwachtingenmanagement. Het krantenartikel heeft de heer Slenders rondgestuurd, in Noord-Holland bij de dijk langs het IJsselmeer is enorme ophef ontstaan over de dijkverhoging. Het IJsselmeer krijgt de komende jaren een strategische functie voor water, maar de inwoners vinden dat de dijk niet verhoogd moet worden. Op het moment dat er een verwachtingspatroon ontstaat dat door inspraak de dijk lager kan, zijn wij helemaal verkeerd bezig. Je moet gewoon uitstralen dat het waterschap op de kerntaken vaak geen concessies kan en wil doen. Als je dat aan het begin van de film verteld, dan zit je allemaal in dezelfde film. Ik zie wel heel veel films ontspreiden in de vorm van enthousiasme dat je zegt, we willen allemaal een houding hebben van participatie, maar het organiseren van meedenkkracht en de mooie stappen zetten, dat is wezenlijk. Dit past ook precies bij het bestuursakkoord waarin staat dat wij bewoners en bedrijven en instellingen betrekken bij de kern van ons werk. Mevrouw Van den Berg noemde zojuist, het toegang geven aan mensen om mee te denken met de overheid en dat als een vanzelfsprekendheid willen uitstralen. Een aantal jaren geleden hebben wij ervaring opgedaan in de Slikpolder, daar is het misgegaan. De Erasmus Universiteit heeft op ons verzoek onderzocht waarom het is misgegaan. Vanavond wordt een aantal punten genoemd die de uitgangspunten voor het participatiebeleid voor de toekomst zijn, dat wij die uitgangspunten verder oppakken, ook door het dagelijks bestuur en eind augustus komen wij hierop terug en dan kunt u kijken of u zich hierin kunt herkennen. Er is gesproken over het kostenaspect. Eigenlijk zijn alle medewerkers van het waterschap en de leden van het dagelijks en algemeen bestuur medewerkers participatie. Het is niet zo dat participatie een technocratisch project zou moeten worden voor een enkeling binnen de ambtelijke organisatie, nee, we hebben allemaal een houding en die houding is het allerbelangrijkste en vervolgens zien wij hoe wij met een wij-gevoel het waterschap kunnen besturen met de randvoorwaarde dat op een aantal punten geen concessies gedaan kunnen worden. Aansluitend op vanavond, er worden heel veel suggesties gedaan die wij verder oppakken. Wij hebben een verslag van deze vergadering, maar dit verslag moeten wij zeker op dit onderwerp detecteren. Het zou mijn route zijn om eind augustus terug te komen en op een thema-avond of op andere wijze hierover verder te spreken. Het rapport dat deze week is uitgekomen van de commissie Brenninkmeijer, gaat over verachtingenmanagement maar ook over het benutten van alle hoeken van het waterschap, daar zit meedenkkracht, maar wij als waterschap hebben de strenge verantwoordelijkheid om randvoorwaarden aan te geven, waar liggen de grenzen die wij bewaken vanuit de kerntaken en waar kun je de creativiteit benutten. Dat moet goed bij elkaar komen. Gelet op de tijd, dit is heel inspirerend voor het dagelijks bestuur op veel dossiers. Wij moeten ook nog de randvoorwaarden van de financiën aangeven, dat wij ook in augustus zeggen, wij hebben een houding dat wij willen communiceren, maar wat ik ook zojuist zei, er moet ook in de eigen organisatie deskundigheid zijn als het gaat over participatie dan wel dat wij externen moeten inhuren, zoals zojuist wordt gezegd. Dat signaal neem ik mee.

De heer De Jong: Ik wil even het woord, ik hoor heel veel participatie op projectbasis volgens de opdracht die wij zelf hebben. Ik heb in de discussie vanavond gemist de participatie die uit de bevolking komt. Participatie kent veel gevogelte, maar paradijsvogels brengen af en toe mooie projecten binnen. In het verleden hebben wij voorbeelden gezien, onder andere in Tilburg met klimaatadaptatie, die duizend blauwe tuintjes. Wij krijgen ideeën van bepaalde sectoren dat zij zelf om de emissie te beperken, projecten hebben die wij niet geïnitieerd hebben, maar waardoor wel onze opdracht verder komt. Ook die participatie moet voldoende aandacht krijgen, dat je echt in de samenleving verder komt met onze opdracht.

De voorzitter: Een belangrijke aanvulling. Ik kijk naar de initiatiefnemers voor dit agendapunt. De heer Verbeem en de heer Slenders. Willen jullie nog het woord om 22.17 uur hoe wij verder gaan.

De heer Verbeem: Jazeker, nou, eigenlijk afsluitend. Het is heel goed dat wij er op zo'n manier over hebben gesproken. Een debat is nooit een afrondend geheel, het is eigenlijk het begin van hoe wij als waterschap aankijken tegen deze thematiek. Ik ben ervan overtuigd dat hier nog een follow-up van gaat komen en ik ben vooral benieuwd naar de aanloop naar de verordening die wij gaan vaststellen voor de Omgevingswet, wat in mei gaat gebeuren.

De heer Slenders: Voorzitter. Toen het agendapunt begon, was ik behoorlijk moe, dat begrijpen jullie wel, maar ik kreeg er meer energie van, zeker door de bijdragen van iedereen. Ik heb het ook allemaal opgeschreven en uitgewerkt, maar dat zal ik niet gaan herhalen want dan zitten we nog een half uur te praten, maar ik vond van de heer Von Meijenfildt wel goed, dat is ook een beetje de makke, dat je niet spreekt in de zin van voorwaarden stellen, maar dat je het positiever benadert. Dat vond ik heel netjes. Zo waren er nog een paar benaderingen van anderen, dat je het heel positief moet benaderen. Dat is niet mijn sterke kant altijd geweest. En creativiteit werd ook nog genoemd. Ik vind het goed om dat op die manier in te steken in plaats van te spreken over voorwaarden. Kijk, het moet wel duidelijk zijn, dat is een ander

verhaal. Ik vind het wel jammer dat wij niet hebben kunnen spreken over de rol van het algemeen bestuur in participatietrajecten, maar dat komt ongetwijfeld nog. Ik vind dat als wij als algemeen bestuur zo'n project zien, dan moeten we vooral luisteren zoals ik al zei, en toehoren en de inbreng moeten wij in het algemeen bestuur brengen, maar dat komt misschien nog ooit. In ieder geval bedankt voor het agenderen en jullie allemaal bedankt voor de perfecte bijdragen.

De voorzitter: Dan stel ik voor het hierbij te laten. Ik geef de heer De Jong het woord, omdat hij nog een ander punt heeft waarvoor hij de aandacht wil vragen van het algemeen bestuur.

De heer De Jong: Voorzitter, inderdaad. Op 7 april a.s. vergadert de commissie Watersystemen, dan gaan wij het over droogte hebben en zullen wij heel veel zaken met u delen. Maar wij vragen van de commissieleden een actieve rol in deze en wat wij vragen en dat komt in de uitnodiging te staan maar ik wil het even mededelen, wij willen graag een foto van u waarop u aangeeft hoe u de droogte ziet. U kunt een droge waterloop of verdroogd natuurerrein fotograferen, maar een verhaal van u in of bij een foto op het onderwerp droogte. Dan kunnen we daar in de commissie over discussiëren.

4.b. Actualiteiten

De voorzitter: Er zijn geen actualiteiten aangemeld.

4.c. Rondvraag

Mevrouw Govers: Voorzitter. Een rondvraag over het Nationaal Park NL Delta. Wat is de meerwaarde van de diverse samenwerkingsverbanden? De juridische status van de diverse nationale parken. Wij denken dat het verstandig is om keuzes te maken. Wij gaan of voor het Van Gogh park of voor het park NL Delta. Wij vragen speciale aandacht voor de planologische effecten van deze parken. Het is aan het algemeen bestuur voorbehouden om keuzes te maken en zo nodig, zullen wij de uitgangspunten willen aanpassen. Wij denken dat het handig is dat wij een voorstel met een prioritering tegemoet kunnen zien en dat wij het daarover kunnen hebben met elkaar, maar ik hoor graag hoe het dagelijks bestuur daarover denkt.

De heer De Jong: NL Delta staat nu in de steigers en er wordt gekeken of wij daar een rol in kunnen gaan hebben. Wij zijn gevraagd om daaraan deel te nemen, maar daar is nog geen besluit over genomen. Wij zijn in overleg met betrokken waterschappen om te kijken of en wie en welke rol de waterschappen daarin gezamenlijk nemen. Als het zo ver is, zullen wij met een voorstel richting algemeen bestuur komen.

De heer Sneep: Voorzitter. Wij hebben stukken ontvangen even geleden over de lobby voor een volgend kabinet vanuit UVW en nationale watertransitie, **UVW samen met ?? 3.09.53**. Wij hadden direct na de verkiezingen een webinar van de Unie van Waterschappen en daar heeft mevrouw Tessa Maas ons van alles verteld. Het lijkt mij een idee om haar wellicht een keer uit te nodigen en te vragen wat zij allemaal precies kan doen als lobbyist vanuit UVW richting Den Haag. Mijn concrete vraag voor extra middelen voor extra taken klimaatadaptatie.

De voorzitter: Dan is de concrete vraag om haar een keer voor het algemeen bestuur uit te nodigen. Lijkt mij een prima idee. Kijk even naar de vorm en op welk moment, dat is belangrijk in deze weken. Dat gaan wij oppakken en daar hoort u van.

Mevrouw Putman: Voorzitter. Een vraag voor portefeuillehouder De Jong. Vorig jaar hebben wij met elkaar besloten dat glyfosaathoudende stoffen niet meer toegestaan zijn voor veertien pachtovereenkomsten. Een vraag hierbij om dat actief te controleren. In april is dat het gemakkelijkst, dan is het veld immers oranje of niet oranje. Een vervolgvraag hierbij: hoe zit het met de andere pachtovereenkomsten of beter gezegd, wat is de stand van zaken van het grondmodel, het duurzaam pachtbeleid waar u met andere Brabantse waterschappen mee bezig bent en op 2 september aan refereerde? Kortom, wat is de stand van zaken?

De heer De Jong: Ik zal de stand van zaken schriftelijk bij u allen melden. Het actief controleren, ik neem aan dat onze afdeling Handhaving dat doet en dat zal niet alleen bij die veertien gevallen zijn, maar ook op het totale toepassen van bestrijdingsmiddelen in zones waar dat niet toegelaten is, dus dat is in brede zin. Ik zal dat nagaan bij de afdeling, maar ik neem aan dat dat uitgezet is dat dat gedaan wordt.

De heer Kocx: Voorzitter. Ik was eigenlijk benieuwd maar gezien de tijd, mag dat ook in de vorm van een mededeling of het mag zelfs als onderwerp komen op de vergadering volgende maand. Ik was benieuwd naar een update over de impact van de Coronacrisis, want we zitten inmiddels in de derde golf, we zitten in de zoveelste verlenging en dat heeft nogal wat consequenties, dus ik zou graag daar vanuit het dagelijks

bestuur een update over krijgen van goh, waar staan we nu en dan in een drietrapsraket. De eerste trap, heel belangrijk, wat zijn de consequenties binnen onze eigen organisatie, hoe staat het daarmee, loopt het goed, loopt het niet goed, consequenties, et cetera, ook zeker richting onze mensen, hoe staan wij er nu voor. Dus hoe staat onze eigen organisatie ervoor. De tweede trap, hoe staat het met de belastinginkomsten, want we hebben vorig jaar gezegd, het kan nogal wat consequenties hebben, toen was het allemaal nog niet in beeld. Ik denk dat wij inmiddels een veel beter beeld hebben of zouden moeten hebben – ik heb hem niet – maar wellicht dat die er al wel is. De BBB zal ongetwijfeld nu kunnen rapporteren wat de gevolgen zijn geweest in 2020, want die cijfers zullen nu toch wel bekend zijn, hoe ernstig zijn die, is er echt minder binnen gekomen, hoeveel uitstel is er verleend. En ook wellicht al een voorschot op 2021, want ik heb begrepen dat er aanslagen niet opgelegd worden of uitgesteld worden omdat WOZ- waardes van bedrijven ter discussie worden gesteld et cetera. Toch wel belangrijk om een indicatie te krijgen, wat heeft dat nou voor invloed op onze belastinginkomsten en dat kan natuurlijk ook weer invloed gaan krijgen op onze projecten. Dat is eigenlijk de derde trap, waar staan wij nu, want er is vorig jaar wel over gesproken, van goh, misschien moeten wij gaan temporiseren, zowel in activiteiten als in uitvoering of zelfs in investeringen, zowel bestaand, lopend als zeker nieuwe. Dus nou ja, daar willen wij eigenlijk ook wel inzicht in, van oké, waar staan wij? Doen wij dat inmiddels al of is er al een noodzaak toe? Het is best uitgebreid, dus ik kan mij voorstellen dat wij dat of in een mededeling doen of dat wij zeggen, dat onderwerp zetten wij de volgende vergadering op de agenda.

De voorzitter: U wordt bijna op uw wenken bediend. In de week na Pasen hebben wij informeel overleg met de fractievoorzitters, daar komt in ieder geval, hoe gaat het met Corona binnen de ambtelijke organisatie, wilden wij melding doen. Daarnaast wat u noemt, de tweede trap, het is goed dat wij het algemeen bestuur daarover breder informeren, vooral hoe is het met de zaken waartegen wij buiten de organisatie aanlopen. Alle punten komen in april langs, maar de eerste keer is al woensdag na Pasen als wij de fractievoorzitters spreken.

De heer Ten Cate: Voorzitter. wij hadden het net over participatie en ideeën van inwoners. Nu wil het geval dat ik toevallig een keer in Loon op Zand was en inwoners daar een heel leuk idee hadden om water eigenlijk van de Blauwloop aan te voeren naar het Witte Kasteel daar in die gemeente. Dat zou dan via de Zandleij kunnen. Ik vond het heel leuk om te lezen dat in de nieuwsbrief van Landschapspark Pauwels staat dat Waterschap Brabantse Delta en de gemeente Loon op Zand een onderzoek starten naar de mogelijkheden hiervoor om de verdroging tegen te gaan. Dat vind ik een heel mooi voorbeeld van een burgerinitiatief, hoe kun je oude waterlopen en dingen gebruiken. Ik word hiervan graag op de hoogte gehouden.

De voorzitter: Dat gebeurt via de heer De Jong, als ik het goed zeg.

De heer De Jong: Pauwels via mevrouw Franssen en ik zit met een andere opgave, dat is gedeeldheid.

Mevrouw Franssen: Ik zal u zeker informeren als wij daar verder zijn in het onderzoek, dan zal ik u informeren over de stand van zaken en of het gaat lukken of niet.

Mevrouw Pallandt: De vorige keer is mij een toezegging gedaan dat zou worden uitgezocht door een juridisch medewerker van het waterschap wat de mogelijkheden van het waterschap zijn om te onteigenen voor natuurdoeleinden, omdat wij daar wat misverstanden over hadden onderling. Ik ben benieuwd of daar al iets over bekend is.

De voorzitter: De vorige keer hebben wij gezegd dat u daar een mededeling over heeft ontvangen en die heeft u nog niet ontvangen, ik zeg dat weer toe, dus u krijgt juridisch antwoord op hoe dat precies formeel zit, want dat was de belofte van de vorige keer.

De heer Slenders: Ik kreeg ook een initiatief van een burger uit Frankrijk. Daar hebben ze bij afwateringsputten een tegel gelegd met de tekst van: Hier begint de zee, in het Frans uiteraard. De bedoeling was om burgers bewuster te maken van afwateringsputten en putdeksels, van hé, gooi er geen rotzooi in want dat gaat rechtstreeks naar de zee en dat is allemaal onze zee. Dat initiatief is overgenomen door de gemeente Katwijk onder andere in Nederland en ook door de Rotary van verschillende steden. Ik vind het een heel sympathiek idee en ik wil ook wel proberen er iets mee te doen, alleen weet ik niet hoe. Als iemand dat weet, dan zou ik dat graag horen. Ik had er nog een motie van willen maken, maar dat lijkt mij een beetje overdreven. Misschien is er een gemakkelijker manier. Ik hoor dat graag

De voorzitter: Ik leg dat even terug bij de ambtelijke organisatie, ik kan dat op dit moment niet beantwoorden. Ik krijg nu wel door dat de nota met de juridische stand van zaken over onteigening eraan komt.

5. SLUITING

De voorzitter: Ik dank u allemaal voor uw bijdragen en wens u goede Paasdagen en een goede gezondheid toe, want het is allemaal kwetsbaar in deze tijd. Ik sluit de vergadering om 22.30 uur.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van het algemeen bestuur op 21 april 2021.

De dijkgraaf

De secretaris-directeur

drs. C.J.G.M. de Vet

dr. A.F.M. Meuleman